БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 158 (905)
9 АВГУСТ ЖУМА
1957 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Совет Иттифоқининг партия-ҳукумат делегацияси Берлинга келди (1-бет).

Ҳар бир туп ғўзада мажбуриятга яраша ҳосил етиштирилиши учун дала ишлари суръатини янада кучайтирайлик! Тунги суғоришга аҳамиятни кучайтирайлик. Акмал ПУЛАТ. Меҳнатда синалар одам сараси (1-бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ. Т. Хушназаров. — Совхозлар ишига раҳбарлик кучайтирилсин (2-бет).

Н. Городниченко. — Муҳим объект қурилиши нега чўзилаётир? (2-бет).

ТЕАТР. Абдулла ОЛИМЖОН.— «Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим» (2-бет).

Гўшт, сут, ёғ мўл-кўл бўлсин! М. Исмоилов. — Чорвачиликни кескин ривожлантирамиз. С. Маҳкамов, У. Жонгитов. — Бойлик яратаётганлар. И. Ҳошимов. — Зоотехника фани кўрсатмалари асосида (3-бет).

ЁШЛАР ВА СТУДЕНТЛАРНИНГ VI ЖАҲОН ФЕСТИВАЛИ. Дўстона учрашувлар, қизғин дискуссиялар (4-бет).

Азиз совет дўстларимиз, хуш келибсиз (4-бет).

Ядро қуролини таъқиқлаш юзасидан ўтказиладиган халқаро конференцияга доир (4-бет).

Ҳар бир туп ғўзада мажбуриятга яраша ҳосил етиштирилиши учун дала ишлари суръатини янада кучайтирайлик!

☆ ☆ ☆

Августда ғўза парваришини бўшаштирмайлик

Август ойининг биринчи ҳафтаси тугади. Шу кунларда колхоз ва совхозларимиз далаларида мўл ҳосилнинг тақдири ҳал бўлмоқда. Ишнинг кўзини биладиган, жонкуяр, ташкилотчи колхоз, совхоз ва район раҳбарлари августнинг ғанимат серқуёш кунларидан унумли фойдаланиб, ғўза парваришини тинмай давом эттирилишини усталик билан ташкил этмоқдалар. Культивация, озиқлантириш, суғориш, чеканка қилиш ишлари ўз вақтида, шароитига қараб олиб борилмоқда, зараркунандаларга қарши кураш тадбирлари кўрилмоқда.

Аммо шуни ҳам айтиш керакки, айрим колхоз ва совхоз раҳбарлари, район партия комитетларининг секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари ҳал қилувчи ой бўлган августда ғўза парваришини янада кучайтириш зарур эканлигига етарли эътибор бермаётирлар. Улар бепарволик кайфиятига берилиб кетиб, ғўза парваришидаги мавжуд қолоқликни тугатиш юзасидан зарур чоралар кўрмаётирлар. Айрим районларда ғўза парвариши тўхтатиб қўйилган, озиқлантириш, культивация, чеканка ўз вақтида ўтказилмаётир, сувдан тежаб-тергаб фойдаланилмаётир. Айрим раҳбарлар ғўзанинг кўкига маҳлиё бўлиб, августнинг ғанимат кунларини бекорга ўтказиб юбормоқдалар.

Бунга Мирзачўл район партия комитети, район ижроия комитетини мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Районда ғўза парваришида анча қолоқлик бўлишига қарамасдан, район раҳбарлари ана шу қолоқликни тезда тугатиш юзасидан зарур тадбирларни кўрмаётирлар. Район партия комитети ва ижроия комитети Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Ғўза парваришини кучайтириш ва мўл ҳосил тўплаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини қониқарсиз амалга оширдилар. Бунинг натижасида ғўза парваришидаги қолоқлик август ойида ҳам давом этмоқда. Районда культивация, озиқлантириш, суғориш, чеканка қилиш ишлари планли равишда, ғўзанинг ривожланишига қараб ўтказилмаётир.

Шунингдек, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», Булганин номли совхозларда трактор культивацияси, чопиқ, суғориш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш ишлари сифатсиз ўтказилмоқда, техникадан қониқарсиз фойдаланиш фактлари рўй бермоқда. Яқинда Ўзбекистон КП Марказий Комитети Мирзачўл районида ва «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», Булганин номли совхозларда ғўза парваришининг бориши тўғрисидаги масалани муҳокама қилиб, район ва совхозлар раҳбарларининг эътиборини ғўза парваришидаги қолоқликни тезда тугатиш учун август ойида ғўза парваришини янада кучайтириш тўғрисида йўл-йўриқлар кўрсатди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ўзининг «1957 йил август ойида ғўза парваришини ўтказиш ҳақ:да»ги қарорида августда қилиниши зарур бўлган ишларни ҳар тарафлама кўрсатиб берди. Бу йил мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил тўплаш учун, областимиз бўйича мамлакатга 500 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан олган ваъдамизнинг устидан чиқишимиз учун Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг қарорида кўрсатилган тадбирларни тўла амалга оширишимиз зарур.

Август — ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой. Бу даврда ғўза тез кўсаклайди, ҳосил тугади. Агар кўсаклар тўла сақлаб қолинса, мўл ҳосил етиштиришни таъминлаш мумкин. Шуни унутмаслик керакки, бу йил областимиздаги катта майдонларда ғўза ривожланишдан орқада қолмоқда. Экин майдонларидаги ғўзаларнинг ривожланиш суръатида ҳам хилма-хилликлар бор. Шунинг учун ҳам августда ғўза парваришини сусайтирмасдан бу ишни 1 сентябргача давом эттириш керак. Октябрь ойида йиғиб олинадиган ҳосил август ойида тўпланишини унутмаслик керак.

Августда барча экин майдонларида икки марта узунасига ва бир марта кўндалангига культивация ўтказиш зарур. Ғўза 1,5-2 марта кетмон билан сифатли қилиб чопиқ қилиниши, суғориш ишлари бўлса ўз вақтида ўтказилиши керак. Ғўзани бостириб суғоришга мутлақо йўл қўймаслик, сувнинг исроф бўлишига айбдор бўлган кишиларни қаттиқ жазолаш керак.

Ҳозирги вақтда ғўза парваришида суғориш энг асосий ишлардан биридир. Илғор колхоз ва совхозлар суғориш ишини намунали ташкил этиб, ғўза парваришида яхши натижаларга эришмоқдалар. Колхоз ва совхозларда ўтказилаётган тунги суғориш яхши натижалар бермоқда. Октябрь районидаги Энгельс номли, Чиноз районидаги Будённий номли, Ўртасарой районидаги Охунбобоев номли ва «XIX партсъезд» колхозларида тунги суғориш анча дуруст ташкил этилган, сувдан тежаб-тергаб фойдаланилмоқда.

Аммо ҳамма колхоз ва совхозларда ҳам суғориш ишлари кўнгилдагидек ташкил этилган деб бўлмайди, сувни исроф қилиш, ғўзани бостириб суғориш, чанқатиб қўйиш фактлари ҳам рўй бермоқда. Масалан, Юқори Чирчиқ районида тунги суғоришга яхши эътибор берилмайди. Чинозда бўлса, сув исроф қилинмоқда, ундан тежаб-тергаб фойдаланилмаётир. Бундай фактларга бутунлай чек қўймоқ керак. Шуни унутмаслик керакки, ҳозирги кунда ғўза маромига етказилиб қондириб суғорилса, ўғитлар ғўзанинг бадан-баданига сингади, ғўза яйрайди, кўплаб ҳосил тугади. Шунинг учун район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари суғориш ишларини тўғри ташкил этишни таъминлашлари, сувчилар иши устидан, айниқса тунги суғориш устидан контролни кучайтиришлари зарур.

Колхоз ва совхозларимиз далаларида мўл ҳосилнинг тақдири ҳал бўлмоқда. Бу йил олинган социалистик мажбуриятимизни бажаришимиз учун августда фидокорона меҳнат қилишимиз, ҳар туп ғўзада ўрта ҳисоб билан камида 9-10 тадан кўсак бўлишини таъминлашимиз керак.

Вазифа — августда ғўзани сифатли парвариш қилиш юзасидан барча тадбирларни кўришдан, ҳосилни тўла сақлаб қолишдан, суғориш, культивация, чеканка ишларини ўз вақтида ўтказишдан, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши, айниқса ўргимчаккканага қарши курашни ҳар тарафлама кучайтиришдан иборат.

Район партия комитетлари колхоз ва совхозларда мўл ҳосил етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятнинг қандай бажарилаётганлигини текшириб турушлари, колхозлар, совхозлар, бригада ва звенолар ўртасида Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кучайтиришлари, колхозчилар, МТС ва совхоз ишчиларининг ижодий куч ва ғайратини пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун курашга сафарбар этишлари зарур.

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БЕРЛИНГА КЕЛДИ

БЕРЛИН, 7 август. (ТАСС). Бугун туш вақтида Совет Иттифоқининг Партия-Ҳукумат делегацияси Германия Демократик Республикасининг пойтахти — Берлинга келди.

Маҳаллий вақт билан соат 11 дан 55 минут ўтганда Совет меҳмонлари келган махсус поезд Шарқий вокзал перронига келиб тўхтади. Совет Партия-Ҳукумат делегациясини Германия бирлашган социалистик партиясининг ва Германия Демократик Республикаси ҳукуматининг раҳбарлари, Германия Демократик Республикасининг бошқа демократик партияларининг ва оммавий ташкилотларининг раҳбар арбоблари самимий кутиб олдилар.

Вокзал олдидаги майдонга тўпланган жуда кўп Берлин аҳолиси гулдурос овация билан ҳамда Совет Иттифоқи ва қардошларча бузилмас герман-совет дўстлиги шарафига айтилган табрик овозлари билан совет халқининг вакилларини кутиб олдилар.

Вокзал ёнидаги майдонда митинг бўлиб, бу митингда Германия бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Ульбрихт ва КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрушчев нутқ сўзладилар.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ВА ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИ ЎРТАСИДА МУЗОКАРАЛАР

БЕРЛИН, 7 август. **(ТАСС махсус мухбири).** 7 августда Берлинда, бош министрнинг резиденциясида Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси ҳукумат делегациялари ўртасида музокаралар бўлди.

Музокараларда Совет Иттифоқи томонидан СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Н. С. Хрушчев, СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари А. И. Микоян, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин, КПСС Ленинград шаҳар комитетининг секретари И. В. Спиридонов, ВЦСПС раиси В. В. Гришин, Москва шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари З. В. Миронова, ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари В. Е. Семичастний, СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси Г. М. Пушкин, шунингдек уларнинг ҳамроҳлари қатнашдилар.

Музокараларда Германия Демократик Республикаси томонидан Бош Министр О. Гротеволь, Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. Ульбрихт, Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Л. Больц, Министрлар Совети Раисининг Ўринбосарлари Г. Рау, О. Нушке, П. Шольц, Б. Лейшнер ва Германия Демократик Республикасининг СССРдаги элчиси И. Кениг қатнашдилар.

Музокаралар вақтида ҳар иккала томонни қизиқтираётган масалалар юзасидан умумий фикр олишилди. Кейинги музокаралар вақтида қараб чиқиш учун тегишли таклифларни тайёрлашга қарор берилди.

Музокаралар тўла ҳамжиҳатлик ва қардошларча самимият руҳида ўтди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ВА ГЕРМАНИЯ БИРЛАШГАН СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИ ЎРТАСИДА МУЗОКАРАЛАР

БЕРЛИН, 7 август. **(ТАСС махсус мухбири).** 7 августда Берлиндаги марказий «Бирлик уйи»да Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси делегациялари ўртасида музокаралар бошланди.

Музокараларда КПСС томонидан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчев, Марказий Комитет Президиумининг аъзоси А. И. Микоян, Марказий Комитетнинг аъзолари А. А. Громико, В. В. Гришин, Марказий Комитет аъзолигига кандидатлар П. Н. Кумикин, В. С. Семичастний, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари З. В. Миронова, Г. М. Пушкин, Л. Ф. Ильичев, КПСС Ленинград шаҳар комитетининг секретари И. В. Спиридонов, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари И. Т. Виноградов қатнашдилар.

Музокараларда Германия Бирлашган социалистик партияси томонидан ГБСП Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Ульбрихт, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг аъзолари О. Гротеволь, Г. Матерн, Ф. Эльснер, Ф. Эберт, Г. Рау, В. Штоф, К. Ширдеван, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидатлар Э. Мюккенбергер, Э. Хонекер, Б. Лейшнер, Г. Варнке, А. Нейман қатнашдилар.

Музокаралар қардошларча бирдамлик ва пролетар интернационализми руҳида ўтди.

Н. С. ХРУШЧЕВ ВА А. И. МИКОЯН ГДР ПРЕЗИДЕНТИ В. ПИК ҲУЗУРИДА БЎЛДИЛАР

БЕРЛИН, 7 август. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун кундузи Н. С. Хрушчев ва А. И. Микоян СССРнинг ГДРдаги элчиси Г. М. Пушкин билан бирга ГДР президенти В. Пик ҳузурида бўлдилар.

Бу визитда Н. С. Хрушчев ва А. И. Микоян билан бирга В. Ульбрихт ва О. Гротеволь қатнашдилар.

Совет давлат арбоблари В. Пикни самимий табрикладилар ва у билан дўстона суҳбат қилдилар.

Учрашув вақтида президент канцеляриясининг бошлиғи статс-секретарь М. Опиц ҳам ҳозир бўлди.

☆ ☆ ☆

Тунги суғоришга аҳамиятни кучайтирайлик

Август ойида мўл ҳосил тўплаш учун олиб борилаётган умумхалқ курашида тунги суғоришни уюшқоқлик билан сифатли ўтказиш ҳал қилувчи роль ўйнайди. Областимиздаги кўпгина колхоз ва совхозлар буни тўғри ҳисобга олиб, тунги суғоришни ғоят уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар ва бу соҳада яхши натижаларни қўлга киритмоқдалар. Масалан, Октябрь районидаги Энгельс номли, Чиноз районидаги Будённий номли, Ўртасарой районидаги Охунбобоев номли ва «XX партсъезд» колхозларида тунги суғориш колхоз раҳбарлари, бригада бошлиқларининг бевосита контроллиги остида ўтказилаётганлиги учун бу хўжаликларда мўл ҳосил тўпланмоқда. Юқоридаги колхозларда тунги сменада ишлаш учун тажрибали сувчилар ажратилган ва улар керакли буюмлар билан таъминланган.

Бироқ область партия комитети томонидан ўтказилган текширишларда шу нарса аниқландики, ҳали кўпчилик колхозларда тунги суғориш ғоят қониқарсиз уюштирилмоқда. Район партия ташкилотлари, колхоз правлениелари, сув хўжалигининг айрим мутахассилари мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим тадбирларидан бири бўлган тунги суғориш ишини ўз ҳолига ташлаб қўйганлар, мўл ҳосилнинг тақдири учун чинакамига қайғирмаётирлар.

Маълумки, бу йил сув ўтган йилдагига қараганда бирмунча камчил бўлмоқда. Шунга қарамай баъзи бир районларда нормадаги сувдан унумли ва тежамли фойдаланилмаётир. Кўп ҳолларда далалар бостириб суғорилмоқда. Айниқса Бўка, Ўртасарой, Оққўрғон, Юқори Чирчиқ районларининг айрим колхозларида тунги суғоришни ташкил қилишда агротехника қоидаларининг қўпол равишда бузилаётганлиги маълум бўлди. Масалан, Бўка районидаги «Ленинобод», Жамбул номли, Мичурин номли, «Ленинизм» колхозларида худди ана шундай аҳвол рўй берди.

Ўртасарой районининг бир қанча колхозларида ҳам тунги суғориш ишлари ана шундай қониқарсиз ўтказилаётганлиги, қатор камчиликларга йўл қўйилаётганлиги аниқланди. Бу колхозлардаги сувчилар ўз вазифаларини ҳалоллик билан бажармаётирлар. Масалан, Будённий номли, «Гулистон» колхозларида сувчилар кўпинча кечқурун эгатларга сув тараб бўлганларидан сўнг кетиб қоладилар. Тунги суғориш устидан контроллик олиб борилмайди.

«Оққўрғон» совхозида эса мавжуд сув ресурслари бригадалараро тўғри тақсимланмайди. Бу ҳол сув камчил бўлган айни шу кунларда суғориш ишларини бирмунча қийинлаштирмоқда, сув исрофгарчилигига олиб келмоқда. Шунга қарамасдан совхоз раҳбарлари суғориш ишларини қайта ўтказиш ва бу ишнинг сифатини яхшилаш тўғрисида бош қотирмаётирлар. 1- ва 3-бўлимларнинг кўпгина карталари ҳаддан ортиқ захлатиб юборилган, 3-бўлимнинг 2-бригадасида эса ғўзалар бостириб суғорилган.

Совхозда суғориш учун юборилаётган сувнинг кўпгина қисми йўл чеккалари ва зовурларга оқиб кетиб нобуд бўлмоқда. Совхознинг 4-бўлимида худди ана шундай аҳвол рўй берган.

Сувчи ғўзага ривож берувчи, мўл ҳосил тақдирини ҳал қилувчи марказий фигурадир. Шунинг учун ҳам бу ишга тажрибали кишиларни ажратиш ва уларнинг унумли ишлаши учун барча шароитларни яратиб бериш керак. Бироқ кўпчилик колхозларнинг правлениелари бунга риоя қилмаётирлар, тунги суғоришни уюшқоқлик билан ўтказиш учун тажрибали сувчиларни танлаб қўймаганлар. Шунинг учун ҳам кўпгина сувчилар куни билан ишлаб чарчаганларидан сўнг тунги суғоришнинг қай аҳволда ўтаётганлигидан хабар ололмай қолмоқдалар. Масалан, Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинизм», «Меҳнат бирлик», Ворошилов номли, Ўртасарой районидаги Сталин номли, Будённий номли, «Гулистон», Октябрь районидаги Тельман номли колхозларда тунги суғориш пайтида сувчилар бевосита дала бошида бўлиб ишни бажармаганлар.

Бир қатор колхозларда сувчилар тошфонарлар билан етарли равишда таъмин этилмаган, улар учун кечаси иссиқ овқат ташкил қилинмаган. Колхоз правлениеси ва партия ташкилотлари тунги сменада ишловчи сувчиларни моддий жиҳатдан рағбатлантириб туриш ҳақида ғамхўрлик қилмаётирлар.

Бу йил сувнинг камчил бўлиши сув хўжалиги ходимларининг зиммасига алоҳида масъулият юклайди. Аммо шуни айтиш керакки, ҳали кўпгина районларнинг сув хўжалиги ходимлари сув масаласидаги қийинчиликларни бартараф қилишда оперативлик кўрсатмаётирлар. Мавжуд сув ресурсларини колхоз ва районлараро тўғри тақсимлаб, бу хўжаликларда сувдан унумли ва тежамли фойдаланиш устидан қатъий контроллик қилмаётирлар. Бўка район сув хўжалиги ходимларининг масъулиятсизлиги туфайли райондаги «Ленинизм» колхозининг бригада бошлиқлари қўшни Мичурин номли колхоз учун ажратилган сувни ўз далаларига буриб юборишгача бориб етганлар.

Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли колхознинг участка гидротехниги ўртоқ Спиридоновнинг айби билан суғориш учун юборилаётган сувлар кўпинча йўлкалар ва карта этакларида ҳалқоп бўлиб ётибди. Шунингдек Юқори Чирчиқ районининг сув хўжалиги ходимлари ҳам суғориш ишларининг сифатли ўтказилиши устидан етарли равишда контроллик қилмаётирлар. Шу туфайли ҳам бу районда сув нобудгарчилигига йўл қўйилмоқда.

Республика қишлоқ хўжалик министрлиги томонидан тавсия қилинган — суғоришнинг прогрессив усули — эгат ташлаб суғориш ҳамма жойда ҳам кенг практика қилинмаяпти. Жумладан, Ўрта Чирчиқ районининг кўпчилик колхозларида суғориш ҳар бир эгат бўйлаб ўтказилмоқда.

Текшириш шуни кўрсатдики, тунги суғоришнинг қониқарсиз ўтказилаётганлигига асосий сабаб, район партия ва совет ташкилотларининг масъулиятни сезмаётганликлари, контролликни бўшаштириб юборганликларидир. Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари тунги суғориш соҳасида рўй бераётган бу камчиликларни тезда тугатиш учун шошилинч чоралар кўришлари, колхозларга сувдан тежаб-тергаб фойдаланишда амалий ёрдам беришлари керак. Шундагина биз август ойида мўл ҳосил тўплаймиз, олинган социалистик мажбуриятни муваффақият билан бажариш учун замин яратамиз.

Н. Меломед чизган плакат.

Меҳнатда синалар одам сараси

«От чопса гумбурлар тоғнинг дараси»,
Меҳнатда синалар одам сараси.
Меҳнатда синалган азиз пахтакор,
Сен билан халқимиз қилур ифтихор.
Ўзингсан дарёлар тўсган баҳодир,
Мўл ҳосил устаси, ҳар ишга қодир.
Пахтанг билан эллар обод, юрт обод,
Барқ уриб яшнайди гўзал, ҳур ҳаёт.
Улуғ халққа сўз бердинг сен юракдан,
Номусли эр қайтмас орзу-тилакдан.
Шу кунлар биз учун катта имтиҳон,
Уч миллион тоннага охирги довон.
Илғорлар меҳнати ибратдир сенга,
Бўшашма, оз фурсат қолди-ку кузга.
Сув бергил, ғўзалар ичсин қониқиб,
Ўғит бер, қолмасин тағин толиқиб.
Бутун куч, техника далада бўлсин,
Ҳар тупда ўнтадан кўсак етилсин.
Шунда бу кўнгиллар қувончга тўлгай,
План тўлиб, юзимиз ёруғ бўлгай
Шон учун, шараф чун тинма қил меҳнат,
Ҳар соат, ҳар минут — фурсат ғанимат.
Аммо баъзи боқи беғам раҳбарлар,
Ишга панжа орасидан қарарлар.
Улар учун ваъда бериш ҳеч гапмас,
Топшириқни айтиб қўйиб, бажармас.
Нима бўлди, ухламоқда Оққўрғон,
Беғамлик пахтага етказар зиён.
Кўп колхозда қовунсайл бошланди,
Ишлов бериш ўз ҳолига ташланди.
Гап сотади ўртоқ Усмонов ҳамон,
Кўкрагига муштлар керилиб чунон.
Жонга тегди ёлғон-яшиқ ваъдалар,
Таъсир қилсин унга танқид-таъналар.
Тезлик билан ўтинг амалий ишга,
Баландпарвоз нутқлар тегди-ку, тишга.
Ер кон бўлса, сув гавҳар дер боболар,
Шарбат сувга қонсин олтин далалар.
Зилол сувнинг қадрига ет зар Чиноз,

Қамчила отингни қилмасдан пардоз.
Бир томчи ҳам сувни бекор кетказма,
Ишлов бер ғўзага, озор етказма.
Қанча кучинг бўлса кўрсат майдонда,
Шошилмасанг сен қоласан армонда.
Мирзачўлда қарс-бадабанг ноғора,
Катта базм, чалинмоқда тоғора,

Қаровсиздир ғўза қатор ораси,
Ўт ичида кўринмайди қораси.
Умубоев дейди яна «дўндирамиз» —
Ютуқни «гаҳ» деб қўлга қўндирамиз.
Биз қилмаймиз ҳеч кимсани хижолат,
Ташвиш тортманг, бузилмасин ҳаловат.
Ўртасарой, айтчи, сенга на бўлди?
Ишловсиз ғўзангнинг ранглари сўлди.

Кўп раҳбарлар қарар бунга бепарво,
Шу ҳолни ўзига кўрмоқда раво.
Ёши-қари тезда чиқсин далага,
Бир киши ҳам ўзин олмай панага.
Шунда бўлғай ҳамма ишлар сарамжон,
Меҳнат тери оқсин мисоли маржон.

☆ ☆ ☆

Минг офарин, сизга, азиз пахтакор,
Сиз билан чўлларга келтирдик баҳор.
Биласизки, пахта номус-оримиз,
Пахта дейди ҳур Ватан, диёримиз.
Ҳосилингдан хирмонларинг тоғ бўлсин,
Янги ерлар яшнаб гулшан, боғ бўлсин.

Акмал ПУЛАТ.

Тошкент шаҳар Киров районидаги 20-ўрта мактаб ҳузурида ташкил этилган кундузгилик лагерда пионер ва ўқувчилар мазмунли дам олмоқдалар. Бу ерда ёш мичуринчилар, шахмат-шашка ва фото тўгараклари мунтазам ишлаб турибди. **Суратда:** лагерда дам олаётганлар шахмат-шашка ўйнамоқдалар.

С. Рихсиев фотоси.

Маҳаллий советларда

БОЛАЛАР МУАССАСАЛАРИ ЯХШИ УЙЛАРГА ЖОЙЛАШТИРИЛДИ

Октябрь районидаги икки маҳаллий саноат комбинати бирлаштирилди. Шу муносабат билан идора учун банд бўлиб келган катта бино бўшади. Бу бинога болалар яслиси жойлаштирилди. «Смена» пионерлар лагери Янгийўл районига кўчирилиб, унинг биноси кеча-кундуз ишлайдиган болалар яслисига берилди.

Ортиқча уй-жойларни аниқлашда, бошқа мақсадларда фойдаланилаётган уйларни бўшатишда район Советининг депутатлари анча иш қилдилар. Ана шундай уйлардан 50 таси бўшатилиб, уй-жойга муҳтож бўлган граждандарга тақсимлаб берилди.

ДЕПУТАТЛАР ЎЗ САЙЛОВЧИЛАРИ БИЛАН УЧРАШМОҚДА

Ленин район Совети меҳнаткашларга қулайликлар туғдириш мақсадида маҳаллалардаги 32 агитпунктнинг ҳаммасида ҳам депутатларнинг сайловчиларни қабул қилиши ташкил этилди.

О. Костина, Н. Толачинская каби депутатлар тез-тез агитпунктларда бўлиб, ўз сайловчиларини қабул қилмоқдалар. Депутатлардан М. Саидова, В. Кодинцев, И. Чебитько, А. Козлова ўртоқлар ҳам 32, 93-мактабларда ўз сайловчилари билан учрашиб турибдилар. Бу эса сайловчиларнинг ариза ва шикоятлари жойнинг ўзида тез ҳал бўлишига сабаб бўлмоқда.

ҚИШЛОҚ ВА ПОСЁЛКА СОВЕТИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Совети қишлоқ ва посёлка Совети секретарларининг 5 кунлик семинарини ўтказди. Семинар қатнашчилари «КПСС XX съезди қарорлари муносабати билан қишлоқ Советларининг вазифалари», «Оммавий-ташкилий ишлар тўғрисида», «Халқ маорифи масаласи» деган темаларда лекция ва докладлар тингладилар.

П А Р Т И Я Т У Р М У Ш И

Совхозлар ишига раҳбарлик кучайтирилсин

Оҳангарон район партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида район совхозларида чорвачилик ва далачилик ишларининг аҳволи муҳокама қилинди.

Район совхозлари давлатга сут топшириш ярим йиллик планини бажардилар. Аммо, умуман олганда, совхозларда чорвачиликнинг ривожланиши талабга жавоб бермайди. Гўшт ва тухум етиштиришни кўпайтириш учун кураш қониқарсиз бормоқда. 1-«Оҳангарон» совхозида 1000 та товуқдан кунига кўп деганда 200 тадан тухум олинаётир.

Совхозларда чорва қишловига тайёргарлик кўриш ва ем-хашак жамғариш жуда ачинарли аҳволда. 1-«Оҳангарон» совхозида дағал хашаклар тайёрлаш плани 49 процент, 2-«Оҳангарон» совхозида 19 процент, наслли моллар совхозида атиги 21 процент бажарилди, холос. Район территориясида янтоқ, қамиш, шашир каби озуқабоп ўтлар истаганча топилади. Аммо совхоз раҳбарлари бу хашаклардан қўшимча равишда озуқа тайёрлаш ўрнига «бир йўла силос қилишга киришамиз» деган кайфиятга берилиб, ем-хашак тайёрлаш ишини кейинга сурмоқдалар. Совхозларда маккажўхоридан силос бостириш ҳам авж олдириб юборилмаган. 1-«Оҳангарон» совхозининг фақат 2-бўлимида маккажўхоридан 800 тонна силос бостирилиб, қолган бўлимларда бу иш ҳали бошланмаган. Ўртоқ Йўлдошев директорлик қилаётган 2-«Оҳангарон» совхозида силос чуқурлари қазиш иши яхши йўлга қўйилмаган. Бу ердаги мавжуд бульдозер ва механизмлар ремонтдан чиқарилмаган.

Шунингдек, бу совхозларда бедаларни парвариш қилишга етарли эътибор берилмаётир. 500 гектардан ортиқ ердаги беда ўз вақтида суғорилмаганидан биринчи ўримдан кейин яхши ўсмаётир. Наслли моллар совхозида эса 50 гектар ердаги беда бир марта ҳам суғорилмагани ва бутунлай қаровсиз ташлаб қўйилгани сабабли ўз жойида қуриб кетган.

Маълумки, совхозларда тайёрланадиган ем-хашакни кўпайтиришда маккажўхори, сабзавот, донли экинлар катта ўрин эгаллайди. Лекин совхозларнинг кўпгина бўлимларида, айниқса 1-«Оҳангарон» совхозининг 4 ва 1-бўлимларида (бошлиғи Шамсутдинов, Зулфиев ўртоқлар) лавлаги, маккажўхори экинларини парвариш қилишга аҳамият берилмаётир. Наслли моллар совхозининг ўртоқ Ш. Анорқулов бошлиқ бўлимида хашаки лавлаги ёввойи ўт ичида қолиб кетган. Буларнинг ҳаммаси совхозлардаги молларни ем-хашак билан таъминлаш барбод бўлаётганлигидан, чорва моллари қишловига тайёргарлик кўрилмаётганидан далолат беради.

Совхозларда ғалла ўрим-йиғимини 20 кун ичида туғаллаш юзасидан тадбирлар белгиланиб, конкрет мажбуриятлар олинган эди. Афсуски, бу тадбирлар қоғозда қолиб кетди. Ғалла ўрим-йиғими бошланганидан бери 38 кун ўтди. Шунга қарамай, 12 минг гектар ердаги ғалланинг энди 60 процентн йиғиб олинди. 2-«Оҳангарон» совхозида эса атиги 20 процент ердаги ғалла йиғиб олинди.

Бунинг сабаби шундаки, ғалла ўрим-йиғими уюшқоқлик билан ташкил этилмаган, комбайнларнинг иш унуми жуда паст. Ҳар куни ўрилган ғалла «Сталинец-6» комбайнига ўрта ҳисобда 3,5 гектардан тўғри келмоқда. Янчилган ғалла давлатга ўз вақтида топширилмаётгани натижасида у хирмонда чўкиб қолмоқда.

Пленумда доклад қилган район партия комитетининг секретари ўртоқ В. Муҳамедов ва музокараларда чиқиб сўзлаган ўртоқлар совхозларда ғўза парвариши ҳам ниҳоятда қониқарсиз бораётганлигини қайд қилиб кўрсатдилар. 30 процент майдондаги ғўза ҳали ҳатто гулга ҳам кирмаган. 256 гектар ердаги ғўза вақтида чопиқ, культивация қилинмагани ва суғорилмагани сабабли ёввойи ўт ичида қолиб кетган ва ниҳоятда чанқаб қолган.

Сабзавот экинларининг парваришига келганда ҳам худди шуни айтиш мумкин.

Пленум қатнашчилари совхозларда дала ишларининг бу қадар қониқарсиз бораётганлигига механизациядан тўлиқ фойдаланилмаётганлиги, ишчилар ўртасида меҳнат интизоми бўшашиб кетганлиги сабаб бўлаётганлигини кўрсатдилар. Улар ишчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш йўли билан уларни чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш, ғалла ўрим-йиғимини тезроқ тамомлаш, пахта, сабзавот ва картошкадан мўл ҳосил етиштириш учун курашга кенг сафарбар этмаётганликлари учун район партия комитети ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларини қаттиқ танқид қилдилар.

Шуни айтиш керакки, пленумда танқид ва ўз-ўзини танқид етарли бўлмади. Музокарада қатнашган 2-«Оҳангарон совхознинг директори Йўлдошев, бўлим бошлиғи Латипов ўртоқлар совхоз ишида юз бераётган жиддий камчиликлар ва унинг сабабларини очиб ташламадилар. Улар «тез кунда бурилиш ясаб юборамиз» деб, тантанали ваъда бериш билан қаноатландилар.

Пленумда район совхозларида чорвачиликни кескин равишда ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишга эришиш орқали аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштириш соҳасида яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш учун олиб борилаётган курашга муносиб ҳисса қўшиш юзасидан янги мажбурият қабул қилинди. Бунга мувофиқ 1960 йилга бориб районда ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдорини 2400 килограммга етказиш, қўйларнинг сонини ҳозиргига нисбатан камида 2 баравар, чўчқаларнинг сонини 3 баравар кўпайтириш, паррандачиликни ҳар тарафлама ривожлантириш назарда тутилади.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

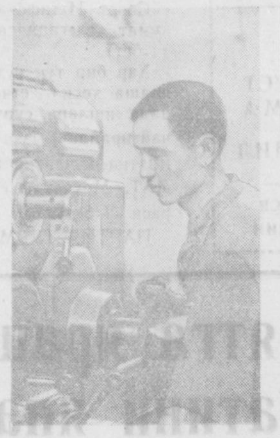

«Ташавтомаш» заводининг коллективи Октябрнинг 40 йиллиги шарафига социалистик мусобақани қизитиб юборди. Цехлараро мусобақада механика цехи олдинда бораётир. Суратда: шу цех токари Тоҳир Ботиршин. У смена нормасини 300-350 процент бажараётир.

А. Абдуазимов ва Р. Рустамов фотоси.

Қисқа хабарлар

Орджоникидзе районидаги Киров номли колхоз 24 хоналик типовой ўрта мактаб биноси қуришни бошлаб юборди. Янги мактаб биносида 2-3 хонали таълим устахоналари, теплица қурилади. Улар зарур асбоб-ускуналар билан таъмин этилади.

Орджоникидзе номли, Ленин номли ва бошқа колхозлар ўз оталикларидаги мактабларни сифатли ремонтдан чиқариб бердилар.

Н. Қаюмов.

* * *

Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозида ўн йиллик мактаб, 20 кишилик меҳмонхона, колхоз правлениеси учун бинолар қурилмоқда.

Д. Эргашев.

* * *

Октябрь. «Шарқ юлдузи», Охунбобоев номли колхозларнинг пахта далаларида Тошкент медицина институтининг меҳнатсевар студентлари пахтакорларга ҳар томонлама яхши ёрдам кўрсатдилар. Улар колхозчиларга медицина ёрдами бериш билан бирга, ғўза парваришида актив қатнашдилар.

А. Нурматов,
Э. Рашидов.

Район кутубхонасида

Бекобод район кутубхонаси учун ҳар йили кўп миқдорда янги китоблар олиб турилади. 1957 йилгача кутубхона 16 минг китоб фондига эга бўлса, ҳозир унга қўшимча равишда 745 та ёки 3975 сўмлик янги китоб сотиб олинди. Булар орасида бадиий, илмий-оммабоп ва сиёсий китоблар бор. Шу билан бирга, китобхонлар сони ҳам ўсмоқда. Ҳозир кутубхонанинг 454 китобхони бор.

Кутубхонада илмий-оммабоп ва сиёсий темалардаги китоблар выставкаси ва фото-витриналар ташкил қилинган. Кутубхона залида В. И. Ленининг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган ҳамда олтинчи беш йиллик программаси тасвирланган фото-витриналар бор.

Ф. МИНГАЗОВА.

Муҳим объект қурилиши нега чўзилаётир?

Олмалиқ мис-молибден комбинати ҳузурида бойитиш фабрикаси қуриш тўғрисида Ҳукуматнинг қарори чиққанига анча вақт бўлди. Мазкур қарорга кўра, фабрика қурилишини 1956 йил охирида бошлаш керак эди. 1956 йил декабригача комбинат пудратчи қурилиш ташкилотига фабрика қурилишига доир техника ҳужжатларини тайёрлаб топшириши, пудратчи ташкилот эса қурилиш участкасига технологик ускуналарни, бинокорлик материалларни келтириб тахт қилиб қўйиши ва зарур миқдорда мутахассислар ҳамда ишчи кучлари тайёрлаб қўйиши лозим эди.

Бу объект қурилиши тўғрисидаги режа лойиҳалаш ташкилотларининг айби билан белгиланган вақтда бошланмади. Лойиҳалаш ташкилотлари қурилиш-техника ҳужжатларини тайёрлашни жуда чўзиб юбордилар. Тайёрланган ҳужжатлар эса бир неча марталаб тузатилди ва қайта ишланди. Бу қўшимча ишлар учун 3 ой вақт кетди. Агар лойиҳачилар давлат топшириғини ўз вақтида бажарганларида, шу 3 ой мобайнида озмунча капитал қурилиш иши бажарилармиди?

Лойиҳанинг кеч олингани-олинган, иш бошлангандан кейин қурилишнинг чўзилиб кетаётганини айтмайсизми? «Алмаликсвинецстрой» қурилиш тресги раҳбарлари йирик объектлар қуришга қудрати етадиган, катта ҳажмда қурилиш-монтаж ишлари олиб бориш учун зарур техникага ва мутахассис кадрларга эга бўлган бошқармалар турганида, бу объект қурилишини эффектив механизмларга, етарли мутахассис кадрларга ва саноат объекти қуриш тажрибасига эга бўлмаган 2-қурилиш бошқармасига топширдилар. Мана энди бу камқувват ташкилот ходимлари кучлари етмайдиган ишни бажара олмай, хуноб бўлаётирлар.

Бу йил 2-қурилиш бошқармасига 40 миллион сўмлик капитал қурилиш ишларини бажариш планлаштирилган. Ўтган ярим йилда бу ташкилот бинокорлари 6 миллион сўмлик иш бажардилар, холос, ёки йиллик планнинг атиги 15 процентн миқдорида иш қилдилар. Иш суръати мана шундай аҳволда бўлгач, 9 ойлик ёки йиллик планнинг муваффақият билан бажарилиши тўғрисида гап юритиб бўладими? Лоақал фабрика асосий корпусини бу йил тиклаб бўладими?

Иттифоқ аҳамиятига эга бўлган бу катта объектда қурилиш ишлари ғоят суст олиб борилмоқда. Бунга асосан бинокорлар эмас, трест раҳбарлари айбдор. Чунки улар бу камқувват бошқармани малакали инженер-техник ходимлар, турли касбдаги бинокорлар, зарур механизм ва бинокорлик материаллари билан етарли миқдорда таъминлаш тўғрисида қайғирмаётирлар. Тажрибали хўжалик ходими ўртоқ Минько бу ерда ҳам маъмурий, ҳам хўжалик раҳбари, ҳам инженерлик қилади. У қайси бир ишни қилишини билмай қолган. Унга хўжалик раҳбари ва инженер бермаганлари-бермаган, тажрибали мастерлар билан ҳам ёлчитмайдилар.

— Бошқармага юбориладиган мастерларни шунчалик тез ўзгартирадиларки, — дейди, ўртоқ Минько, — ҳатто уларнинг исм, фамилияларини ҳам яхши хотирлаб олишга улгурмайсан, киши. Ишлаб чиқаришнинг асосий командирлари мана шундай тез-тез ўзгаравергач, иш қандай қилиб унумли бўлсин? Қандай қилиб унинг сифати кўнгилдагидек бўлсин?

Трест аппаратида тажрибали инженерлар оз эмас, бироқ улар кун иссиғида қурилаётган объектга бориб, куйиб-пишиб ишлашдан салқингина, идорада қоғоз устида қалам тебратиб ўтиришни афзал кўрмоқдалар. Трест раҳбарлари, жумладан бошқарувчи вазифасини бажараётган ўртоқ Мартиросов бундай мутахассисларни ишлаб чиқаришга юбориш, улар кучидан рационал фойдаланиш масаласида ғоят либераллик қилмоқда. Ахир, идора аппарати ишини ҳозирги ўтирган мутахассислардан ёмон бажармайдиган, аммо қурилиш участкасида буларнинг қўлидан келадиган ишнинг уддасидан чиқа олмайдиган ходимлар истаганча топилади-ку! Қачонгача бошқарма тажрибали мутахассислар билан мустаҳкамланмайди? Ишнинг муваффақиятини кадрлар ҳал қилишини трест раҳбарлари яхши биладилар-ку!

Малакали мутахассис кадр етишмаслиги устига, трест раҳбарлари бошқармани керагича машина ва механизмлар билан ҳам таъминламаётирлар. Ҳозирги пайтда иш ҳажмининг асосий қисмини ташкил этадиган бетон ётқизиш ишлари қолоқ, кустар усулда бажарилмоқда. Қоришмани бетончиларга узатишда битта кичкина лентали транспортёр қўлланилаётир. Самосвалларда ташиб келтирилаётган бетон қоришмалари ерга сочилиб, нес-нобуд бўлмоқда. Бетончилар уни белкураклар билан яккаю-ягона камқувват транспортёрга ташлаб турадилар. Транспортёрдан қоришмани тушириб олиш ҳам белкураклар воситаси билан амалга оширилади. Бундай «технология»ни қўлланиш натижасида қоришма қотиб қолади ва унинг сифати бузилади. Маълумки, суви қочиб қолган бетон яхши ёпишмайди, демак, иншоот мустаҳкам бўлмайди.

Техника нормасига кўра 2 кунда ўрта ҳисоб билан 700 кубометр бетон ётқизиш керак бўлса, бу объектда шунча ҳажмдаги бетон 10-12 кунда ётқизилаётир.

Қурилиш участкасида бетон ишларини тезлаштириш учун тўла имконият бор. Шу участка территориясида юқори иш унумли бетон-насос бекор ётибди. Қурилган бетон узели техника талабларига жавоб бермайдиган қилиб тиклангандиги учун қудратли бетон-насосдан фойдаланиш мумкин бўлмаётир.

Хуллас, бу ердаги аҳволни тузатиш тўғрисида на комбинат раҳбарлари ва на «Алмаликсвинецстрой» тресги бошлиқлари ғамхўрлик қиладилар. Уларнинг бепарволиги ва масъулиятсизлиги шу даражага бориб етганки, ҳатто қурилиш объектида ишлаётган кўп кишилик бинокорлар коллективининг элементар моддий-маданий ва маиший талабларини қондириш тўғрисида ҳам қайғирмаётирлар. Қурилиш объектида ошхона ва чойхона ташкил этилмаган. Бинокорлар олиб келган овқатларини иссиқ палаткаларда ўтириб ейдилар, чой ва қайнаган сув етишмайди. Бинокорлар меҳнатини рационал ташкил этиш, нарядларни ўз вақтида бериш ва шунингдек ишчи кучларини жой-жойига тақсимлаш ва уларни узлуксиз иш билан таъминлаб туриш масалалари билан ҳам шуғулланадиган киши кам. Ишчилар кўпинча бекор туриб қоладилар. Мана шунинг учун бу ерда ишчи кучининг қўнимсизлиги жуда катта, йил бошидан бери 200 дан кўп ишчи бундай шароитда ишлашга кўникмай кетиб қолди.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, бойитиш фабрикаси қурилишида жиддий камчиликларга йўл қўйилаётир. Агар 2-қурилиш бошқармаси кадрлар ва техника билан тезда мустаҳкамланмаса, қурилиш ишларини ташкил этишда жиддий бурилиш ясалмаса, яқин вақтлар ичида аҳволни тузатиш қийин. Афтидан бу муҳим объект қурилишини жонлантириш ишига Тошкент Халқ хўжалиги кенгашининг оғир саноат бошқармаси раҳбарлари қатъий киришмагунларича аҳвол тузалмайдиганга ўхшайди. Мис-молибден комбинати бошқармаси, «Алмаликсвинецстрой» тресги раҳбарларига ишониладиган бўлса, ҳали-бери ишда бурилиш бўлмайди.

Н. ГОРОДНИЧЕНКО.

ТЕАТР

„Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим“

(Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат Академик театрининг янги постановкаси).

Ёш драматург Одил Ёқубовнинг «Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим» асарининг темаси жуда актуал, тарбиявий аҳамиятга эга бўлган зарурий темадир. Унда совет кишиларининг юксак аҳлоқи, инсоний фазилатлари ва соф виждонлиги акс эттирилади. Бу тема бадиий образлар воситасида, социалистик реализм методи асосида тўғри ҳал этилади. Совет кишилари турмушда учрайдиган, феодал-буржуа жамияти аҳлоқининг чирик қолдиқларига бўлган ҳамма нарсага қарши доимо кескин кураш олиб борадилар, айрим кишилар онгидаги ярамас одатлар — амалпарастлик, бюрократизм, шахсий манфаат учун социалистик ва давлат мол-мулкини, жамоатчилик бойлигини, маблағини талон-торож қилиш йўлидаги ҳатти-ҳаракатларга, жиноятга асло йўл қўймайдилар.

Соф виждонли кишилар билан бир ҳовуч бузуқ ниятли тўда ўртасидаги кураш «Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим» драмаси ва постановкасининг асосий конфликтини ташкил этади. Совет кишисининг юксак аҳлоқи, мусаффо юраги, маънавий хислати олдида жиноятчиларга ошно-оғайнигарчилик, қариндош-уруғчилик андишаси ожизлик қилади. Асар ва спектаклда юксак фазилат, соф виждон билан жиноятчилар, халқ мулкига хиёнат қилувчилар виждонсизлиги ўртасида аёвсиз кураш кетади. Бу курашда социалистик тузум асосида ётган адолат, ҳақиқат ва совет кишилари юрагидан мустаҳкам ўрин эгаллаган виждон, халққа, ватанга садоқатнинг енгиб чиқиши асарнинг асосий идеясини ташкил этади. Ана шу идея спектаклда киши характерлари, бадиий образларда муваффақиятли акс эттирилган.

Тамошабин соф виждонли кишилар — совет жамоатчилиги, колхоз қишлоғи кишиларининг вакилларини саҳнада кўриб беҳад мамнун бўлади, завқланади, нияти бузилган, қинғир йўлга ўтган таловчилардан нафратланади. Бу — бизнинг социалистик жамиятимизда табиий бир ҳол. Шунинг учун ҳам асарга асос қилиб олинган тема ва сюжет реал, ҳаётий бўлиб, ижобий персонажлар — Комилжон, Азиз, Қурбон ота, Дилбар каби образлар типик совет кишиларидир.

Экономика фанлари кандидати Комилжон докторлик диссертациясига қўшимча материаллар тўплаш мақсадида ўзи туғилиб ўсган қишлоғига, жонажон колхозига келади. У шу колхознинг собиқ аъзоси. Унинг акаси Юсуф колхоз раиси. Халқ ҳурматига сазовор бўлган кекса раис Қиличбой вафот этгач, колхозчилар унинг ўғли Юсуфни раисликка сайлаганлар. Аммо, ўғил ота изидан бормайди, колхоз активлари, бошланғич партия ташкилотининг маслаҳатларини менсимайди, бир тўда инсофсиз, таловчиларга суянади. Айниқса, колхознинг бош бухгалтери Акрам айёрлик, писмиқлик қилиб раиснинг пинжига кириб олади, уни маишат, шахсий манфаат йўлига бошлайди. Бунинг оқибатида колхоздаги қурилиш ишларига ажратилган пуллардан бир қисми ўғирланади. Акрам ёш кассир, комсомол Эркинни ҳам жиноят йўлига бошлайди.

Колхоз партия ташкилотининг секретари Азиз, правление ҳузуридаги ревизия комиссиясининг раиси, кекса колхозчи Қурбон оталар раисни кўп марта огоҳлантирадилар, бироқ Юсуф уларга қулоқ солмайди. Комилжон худди шу пайтда қишлоққа келган эди. Колхоз партия ташкилоти секретари ва Қурбон ота шу қишлоқдан чиққан олим Комилжонга маслаҳат сўраб мурожаат қиладилар. Ўз акаси, жигарининг қилмишидан қаттиқ хафа бўлган Комил руҳий азобга тушади, икки ўт орасида қолади. Бир ёқда — колхоз мулки, коллектив манфаати, иккинчи тарафда — акаукачилик меҳри. Драма ва спектаклда бу ситуация анча моҳирона берилган. Комил ролини ижро этган Ўзбекистон ССР халқ артисти Олим Хўжаев соф виждонли олим юрагидаги қарама-қарши ҳиссиётларни усталик билан очиб беради.

Колхоз пулини исроф қилишда акаси Юсуф билан бирга холаваччаси, синглисининг маъшуқи Эркин ҳам айбдор... Демак, акани, холаваччани, кекса онаси ва холасини, севимли синглиси Раънони ҳам хафа қилишга тўғри келади. Комилжондаги иккиланиш узоққа бормайди. Коллективнинг манфаати, коммунистик бурч виждон азобини енга боради. Комилжон колхоз партия ташкилотининг «ревизия қилиш керак» деган таклифига қўшилади ва ўзи ҳам бу ишга актив иштирок этади.

Комилжон хотини Дилбарнинг колхознинг бу ишига аралашмасликни, оиладагиларнинг қаттиқ ранжишларини айтиб қилган илтижосига шундай кескин жавоб беради:

— Дилбар, ахир қачонгача биз бу менинг ишим эмас, деган баҳона билан ҳамма камчиликлардан кўз юмамиз? Қачонгача ҳар бутоққа ўт тушса ўзи ёниб, ўзи куяр деб соягa яширинамиз?

— Нега энди ҳамма учун сиз ғамхўрлик қилар экансиз, нега? Ким бўлибсиз сиз? — дейди Дилбар куйиниб.

— Мен одамман! Одам! — дейди Комилжон.

Комилжоннинг совет кишисига хос инсоний бурчини бажараётгани ҳақидаги идея шу диалогда яхши очиб берилган. Шундай бўлгач, бошқа кўринишларда Комилжоннинг: мен акамнинг гуноҳлари кўпайиб кетмасин, деб шу ишга бош қўшдим, дейишлари ўринсиз. Чунки, колхоз раиси бегона бўлганда ҳам, шу қишлоқнинг йигити, шу колхознинг собиқ аъзоси, коммунист олим Комилдан ёрдам сўраб илтимос қилинганда: «бу иш менинг ишим эмас, ҳозир колхозга аъзо эмасман» деб қараб туриши виждондан бўлмас эди. Иккинчидан, Комилжон ўз колхозига қайтар экан, район партия комитетига учрашиб, колхозда иш унчалик яхши эмаслигини эшитган. Учинчидан, колхозлар экономикасини ўрганаётган Комилжон каби мутахассис конкрет шу колхоз экономикаси орқага кетганини, меҳнат кунлари нотўғри тақсимланганини кўради. Шундай бўлгач, у колхоз жамоатчилигига буни етказиш учун ўзида мажбурият ҳис қилиши табиийдир.

Спектаклнинг бошланғич кўринишларида Комилжоннинг райкомда бўлгани ва у ердан колхоз иши орқага кетганини билиши, колхозга ёрдам бериш Комилга таклиф қилингани етарли акс эттирилмаган. Бунинг натижасида баъзи тамошабинларда: район ташкилотлари, колхоз правлениесининг вазифасини нима учун Комилжон ўзбошимчалик билан якка ўзи қилаяпти? — деган эътироз пайдо бўлиши мумкин. Бу факт драманинг охирига бориб очилади. Яъни райком партия колхозда бир йил қолиб ишлашни Комилжонга таклиф қилади.

Оилада зўрайиб кетган конфликт асарда аста-секин ривожлантира борилади. Ўз қариндошлари ўртасида якка қолиб, таъна тошларига бардош берган Комилжон образи ҳам томошабин кўз ўнгида ўсаборади. Авваллари ўз қариндошлари, хотини олдида: «мен нима қилай... шу ишга бекор аралашибман» деб пушаймон бўлган Комилжон эндиликда бу иш ўзининг виждоний бурчи эканлигини, акасининг хатоларини кучайиб кетмаслик учун жигарчилик қилаётганини очиқ айтади.

Драмада Юсуфнинг ўжарлиги, манманлигини ва колхозга келасолиб «пашшадан фил ясашга ўтган» укасига қарши адоват билан кураш олиб боришини Ўзбекистон ССР халқ артисти Обид Жалилов, асосан, моҳирлик билан бера олган. Юсуф ўз хатосини охиригача тушунмайди, қайсарлик қилади, укасидан кўнгли қолади, унинг соф ҳатти-ҳаракатидан дили оғрийди. Акрамнинг ўргатиши билан ревизия комиссиясидан текширишни тўхтатишни, сирни ёпиб кетишга кўндиришни Комилдан талаб қилади. Укаси бундай таклифга кўнмагач, уйидан қувлаб чиқаради.

Асар ва спектаклда икки ёшнинг — Раъно ва Эркиннинг ораларидаги муҳаббат линияси ҳам яхши берилган. Раъно образи артистлардан Ш. Шокирова ва Р. Иброҳимовалар ижросида яхши талқин этилади. Талантли ёш артист О. Юнусов колхоз кассири, сўнгра шофери бўлиб ишлаган, Акрамнинг тузоғига илиниб талон-торожга иштирок этган, кейинчалик қилмишларига пушаймон бўлган Эркин образини тўла-тўкис очиб бера олган. Бу ёш йигитнинг хушчақчақлиги, муҳаббат нашъаси билан нафас олиши, қайғуси, товбаси ва охири қамалиш олдида хатосига тушуниши, Комилдан миннатдорчилиги Юнусов ижросида табиий чиққан. Режиссёрлар Ўзбекистон ССР халқ артистлари—Ш. Маъзумова ва О. Хўжаевлар бу образнинг талқинига яхши эътибор берганликлари кўриниб турипти. Лекин, Раъно образини очиб беришда автор ҳам, режиссёрлар ҳам баъзи бир камчиликларга йўл қўйганлар.

Раъно то асарнинг охиригача Эркинга бўлган муҳаббатида содиқ қолади. Бу яхши. Лекин, Раънонинг олим акасига таъналари, ҳурматсизлик билан муомала қилиши спектаклнинг охиригача давом этади. Раънонинг колхозчи қизларга хос бўлмаган ҳаддан ташқари кескин гаплари, ҳатто уялиш, тортинишни йиғиштириб қўйиб, акасига шаккаклик қилиши бу образга путур етказади, тамошабинда Раънога нисбатан симпатияни кучсизлантиради. Шунинг учун ҳам драманинг энг охирги пардасида Раънонинг ўз хатосини бирдан тушуниши ва акаси тарафига ўтиши, «акам яхши, одил киши, у, катта, соф юракли, беғараз одам» дейишлари сохтадек туюлади.

«Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим» асарида Комилнинг онаси Меҳринисо, бош бухгалтер, салбий тип Акрам образлари энг муваффақиятли чиққан. Она ролини Ўзбекистон ССР халқ артисти Замира Ҳидоятова жуда таъсирли ўйнайди. Икки ўғил кураши орасида қолган, севимли фарзандларига меҳрибон ва тоза кўнгилли онанинг ички дунёси, изтироблари тамошабинларга усталик билан етказилади.

Талантли актёр, Ўзбекистон ССР халқ артисти Наби Раҳимов колхоз бухгалтери, талон-торож қилувчи группанинг бошлиғи, айёр ва очкўз Акрам типини реалистик бўёқларда ҳар тарафлама мукаммал бера олган. Акрам — Наби Раҳимовнинг ҳар бир ҳатти-ҳаракати, мимикаси, сўзлари диққатга сазовор бўлиб, образнинг маълум бир томонини очиб беришга хизмат қилади. Шунингдек, спектаклда Дилбар (артист Я. Абдуллаева), Ҳури (Ш. Маъзумова) образлари ҳам яхши очиб берилган. Айниқса, Шоҳида Маъзумова колхоз раисининг эркатантиқ, енгилтак, ўсма-сурма билан яшовчи мешчанка хотини Ҳурини оригинал тип даражасига кўтарган. Ойша хола ролини ижро этган Ўзбекистон ССР халқ артисти Зайнаб Садриева ҳам умуман яхши ўйнайди. Унинг жияни Комилга таъналари, ялиниши, синглиси Меҳрига муносабати табиий ҳатти-ҳаракатлар билан ижро этилади. Бироқ, Садриева баъзан образ учун хос бўлган меъёрдан, чегарадан чиқиб кетади. Унинг учинчи пардада «вой болам» лаб айю-ҳаннос солиб кириши, йиғлаши ғайри табиийдир. Унинг бу йиғиси таъзияда қолган онанинг дод-фарёдини эслатади.

Шуни ҳам айтиш керакки, Садриева — Ойшанинг тийғисиз ҳам уриш-жанжал, бақириқ-чақириқ спектаклда томошабинни толиқтиради, асабларини қўзғатади. Бу — асар текстида ҳам шундай. Ҳатто кекса колхозчи Қурбон ота ҳам доимо бақириб, ғазаб билан силтаб гапиради. Ўзбекистон ССР халқ артисти Н. Лутфуллаев бу образни яхши талқин этса-да, кексаларга хос вазминликни сақлай олмайди. Бу хусусият севимли бош қаҳрамон Комилжон — Олим Хўжаевда ҳам сезилади. Яъни фан доктори даражасига етган бу Олим ҳам кўпинча тажанглик қилади, асабийлашади. Умуман муваффақиятли чиққан Комил образига путур етказувчи бу нуқсонни талантли артист, моҳир санъаткор Олим Хўжаев бартараф қилиши зарур.

Колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Азиз образи, афсуски, драмада ҳам, спектаклда ҳам муваффақиятсиз чиққан. Азиз — парткомнинг колхозни бошқаришдаги асосий ўрни билинмай қолган. У, гўё Комилжон шаҳардан келгунча хатоларни билсада, очиб ташлашга интилса-да, ожизлик қилгандек туюлади. Образ шундай талқин этилганки, Азиз колхоз коммунистларидан, жамоатчиликдан ёрдам ололмай, Комил келгач, фақат ундан мадад кутгандек ҳаракат қилади. Бу эса реалликка зиддир. Аксинча, Комил колхоз коммунистларига, партия ташкилотига суяниб, хатоларни рўй-рост очиб ташлашга журъат қилса ҳаётий, ҳаққоний бўлиб чиққан бўлур эди. Азиз ролини ижро этган артистлар Т. Азизов ва Р. Орифжоновлардаги маҳоратнинг етишмаслиги бу образнинг ўрни ва аҳамиятининг янада пасайишига сабаб бўлган. Бизнингча асар ва спектакль устида ижодий ишни давом эттириш процессида Азиз образига алоҳида аҳамият берилиши керак.

Драмада баъзи ортиқча эпизодлар, ситуациялар ва ҳатто кераксиз образлар ҳам йўқ эмас. Масалан, колхоз агрономи Муяссар, унинг эри зоотехник Умаржон образлари, уларнинг сюжетда эгаллаган ўрни ортиқча, ўзаро жанжаллари асосий воқиани, характерларни очишга, композицион ривожланишга хизмат этмайди.

Умуман асар ва спектаклдаги айрим жиддий камчиликларни тузатиб, мукаммаллаштириш устида ижодий иш олиб борилганда, автор ва режиссёрлар колхозда маданий қурилиш ишларини амалга ошириш фойдали, зарурий иш эканлигини, аммо қурилиш ва ободончилик учун ажратилган маблағни талон-торож қилиш эса жиноят эканлигини бўрттириб, таъкидлаб кўрсатишга жиддий аҳамият берсалар асар идеяси яна ҳам аниқ-равшан бўлади. Колхозлардаги иқтисодий имконият ободончилик ва маданий қурилишлар учун етарлидир. Колхозда мевазор боғ яратиш учун иш бошланган экан, бу тадбир колхоз экономикаси учун зарар эмас, балки фойда келтиради, унинг иқтисодий қувватини мустаҳкамлайди. Шунинг учун колхоз раҳбарларига мевазор боғ яратиш зарарли деган айб тўнкаш ўрнига, меҳнат тақсимоти нотўғри ўтказилиб, колхоз экономикасига жиддий зарар етказилганлигини иқтисодий фанлар кандидати Комил ёрдамида исботлаб, ишонарли қилиб акс эттирилса ҳам ижобий, ҳам салбий образлар характери янада чуқурроқ очилган бўлур эди.

«Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим» драмасининг тили пухта, ҳар бир персонажнинг ўзига хос гаплашув тили драматург томонидан индивидуаллаштирилиб берилган. Асарда халқ иборалари, мақоллари, қочириқлари кўп учрайди. Буни асарнинг номи ҳам яққол кўрсатиб турибди. Шу билан бирга Ҳамза театрининг тажрибали, моҳир санъаткорлари персонажларнинг тилидаги нозик қочириқ ва кинояларни тамошабинга тўла етказиб бериш учун ўз маҳоратларини кўрсатганлар.

Театр ижодий коллективи «Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим» спектаклини саҳнага қўйиб, ўзбек тамошабинларга манзур бўларли бадиий туҳфа тақдим этди. Коллектив қайд этилган камчиликларни йўқотиб, 1958 йилда Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадасига муносиб асар тақдим қилади деб ишонамиз.

Абдулла **ОЛИМЖОН,**
филология фанлари кандидати.

ГЎШТ, СУТ, ЁҒ МЎЛ-КЎЛ БЎЛСИН!

Қорасув районидаги Свердлов номли колхоз аъзолари 1957 йилда ҳар 100 гектар сувли ер ҳисобига 400 центнердан сут, 100 центнердан гўшт етиштириш учун курашмоқдалар

Чорвачиликни кескин ривожлантирамиз

Партия ва ҳукуматимиз аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштиришда яқин йиллар ичида АҚШ га етиб олишдек улуғвор вазифани қўйди.

Колхозимиз аъзолари барча совет кишилари сингари бу улуғвор кўрсатмани якдиллик билан бажариш учун курашмоқдалар.

1956 йилда мустаҳкам ем-хашак базасига эга бўлганлигимиз, чорвачилик фермаларини тўла механизациялаштирганлигимиз, мол боқиш ва сут соғиш ишларига тажрибали кишилар тайинланганлиги сабабли бирмунча муваффақиятларни қўлга киритдик. Шу йили 52 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 2489 литрдан сут соғиб олиб, районимиздаги илғор колхозлар даражасига етиб олдик.

Бироқ, бу кўрсаткич биз учун дастлабки қадам эди. Чорвадорларимиз ҳали ўз олдиларида катта вазифалар турганлигини яхши хис қилар эдилар.

Бу йил соғин сигирлар сони 86 бошга етказилди. Чорвадорларимиз ўтган йилгига нисбатан бу йил ем-хашакни янада кўпайтиришга қарор қилдилар. Ана шу мақсад билан 150 гектар ерда маккажўхори, бир неча юз гектар ерда беда ўстирилмоқда. Шу йўл билан биз йил охиригача 2 минг тоннадан ортиқ беда ва пичан, 1000 тоннага яқин силос тайёрлаш имкониятига эга бўламиз. Мавжуд майдонлардаги бедани ўз вақтида ўриб-йиғиб олишга эътибор кучайтирилганлиги сабабли шу кунгача 880 тонна беда тайёрлаб қўйдик. Амалга оширилаётган мана шу тадбирлар, ҳар бир соғин сигирга 10 тоннадан силос тайёрлаш учун курашилаётганлиги шубҳасиз сут маҳсулотини кўпайтиришга ёрдам беради.

Чорвадорларимиз партия ва ҳукуматимизнинг қарорини шу йилнинг ўзидаёқ амалга ошириш учун аҳд қилганлар. **Улар ўз зиммаларига шу йилнинг ўзидаёқ ҳар 100 гектар ер ҳисобига 400 центнердан сут етиштириш мажбуриятини олганлар.** Фермамизнинг илғор сут соғувчилари ваъдаларини ортиғи билан бажариш учун курашиб, 6 ой ичида ўрта ҳисоб билан ҳар бир сигирдан 2 минг литрдан ошириб сут соғиб олдилар. Улар йил охиригача ҳар бир соғин сигирдан 3050 литрдан сут олиш учун бир-бирлари билан астойдил мусобақалашмоқдалар.

Биз гўшт етиштиришда чўчқачиликнинг аҳамияти жуда катта эканлигини ўз тажрибамизда синаб кўрдик. Ўтган йили давлатга 150 центнердан ортиқ чўчқа гўшти топширдик. Бу йил эса она чучқалар сони 22 тадан 48 тага етказилди. Ҳар бир она чўчқадан ўрта ҳисобда 22 тадан чўчқа боласи олинди. Тажрибали чўчқа боқарларимиз ўз вазифаларига тўла масъулият билан қараганликлари сабабли барча чўчқа болаларини соғлом сақлаб қолишга эришдик. Натижада бўрдоқи қилиб боқилган чўчқалар ҳисобига ўтган 6 ой ичида давлатга 280 центнер гўшт топширишга муваффақ бўлдик.

Ҳозир чўчқачилик фермамизда 522 та чўчқа бор. Уларнинг ярмидан кўпи гўшт учун топшириш мақсадида бўрдоқи қилиб боқилмоқда. Биз йил охиригача ана шу бўрдоқилар ҳисобига давлатга 870 центнер гўшт топширамиз. **Бу билан ҳар 100 гектар ер ҳисобига 100 центнердан гўшт етиштирган бўламиз.** Бу деган сўз—аҳоли жон бошига сут, гўшт ва ёғ маҳсулоти етиштиришда колхозимиз бўйича шу йилнинг ўзидаёқ Америка Қўшма Штатларига етиб олиш демакдир.

Чорвадорларимиз 1960 йилгача соғин сигирлар сонини 150 бошга етказиб, ҳар 100 гектар ер ҳисобига 430 центнердан сут, чўчқалар сонини 1500 тага етказиб ҳар 100 гектар ер ҳисобига 150 центнердан гўшт етиштириш учун астойдил курашмоқдалар. Бунинг учун бизда барча имкониятлар мавжуд.

М. ИСМОИЛОВ,
колхоз раиси.

Бойлик яратаётганлар

Ранг кўр, ҳол сўр, дейди халқимиз. Колхоз қишлоғига борганимизда биридан-бири чиройлик уйларни, ҳашаматли биноларни, мўл-кўл ҳосил йиғиб олинаётган далаларни, ширин-шакар мева унаётган боғларни, ана шу гўзал бўстонлар, чаманзорлар, ажойиб қишлоқларни дид билан яшнатаётган меҳмондўст, фидокор, саҳий қалбли кишиларни кўриб, улар билан сўзлашиб яйрадик, одамларнинг бир тан, бир жон бўлиб ишлаётганини кўриб уларга тахсинлар ўқидик.

Бу ерда шунақа экан: қопдан тушиб қолган битта картошка ёки машинадан сирғалиб ерга тўкилган бир тутам беда, пичанни кўриб қолган киши уни уйига олиб кетмайди. Колхоз омборига, саройига келтириб ташлайди. У биладики, кўпчиликнинг бойлиги шунақа, битта-битталаб кўпаяди, омборга жам бўлиб, колхозчи хонадонига икки ҳисса бўлиб қайтиб келади. «Тома-тома кўл бўлур...», дегани шуда!

Қишлоқда шаҳар кўриниши бор. Колхоз клубининг олди кечқурунлари шаҳарлардаги кино-театрлар олдидагидек гавжум. Сут соғувчилар, бузоқ боқувчилар, кун бўйи далада тер тўкиб ишлаган сабзавотчилар, қовунполиздан келганлар, чўчқа боқарлар, боғбонлар, товуқ боқарлар—ҳамма шу ерда бўлади. Улар ишдан кейин маданий дам оладилар. Меҳнатнинг таги роҳат эканлигини шу колхоз мисолида яна бир марта кўрасиз.

Колхознинг чорвачилик фермалари қишлоқдан анча чеккада. Бу ерда бўлсангиз хўжаликнинг моҳирлик билан бошқарилаётганлигини кўрасиз. Сут-товар фермасининг бинолари — қишлик ва ёзлик сигирхоналар, моллар яйраб юрадиган қўралар Москва яқинидаги колхозлар қишлоғини эслатади. Ёзлик сигирхонанинг рўпарасига қишлик молхона қуриляпти. Бу, колхозда сигирлар сони тез кўпаяётганлигини кўрсатади. Сигир соғувчилар шу ердан ўтганларида қурувчиларга:

— Тезроқ ишланглар, бўлмаса сигирларимизни қўйиб юборамиз,— деб ҳазиллашадилар.

Сигир соғувчи молхонанинг тезроқ битиши тўғрисида қанчалик қайғирса, бу ташвиш қурувчининг кўнглида ҳам яллиғланади, у ҳаракатни жадаллаштириб, бугун кечагидан, эртага бугунгидан яхшироқ ишлашни мўлжаллайди.

— Рўзғор катталашган сари шунга қараб қурилиш кўпаявераркан, — дейди колхоз раиси Муртазо Исмоилов, — илгариги йилларда чўчқахона ҳам, сигирхона ҳам кичкинагина эди. Товуқхона-ю йўқ эди. Икки-уч йил ичида қурилиш шунчалик кўпайиб кетдики, материал вагонлаб келтирилаётган бўлса ҳам етишмай қоляпти.

Дарҳақиқат бу ердаги қурилиш ишлари билан танишсангиз колхоз яқин икки-уч йил ичида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг муҳим базаси бўлиб қолишига ишонасиз ва буни тўла тасаввур қила оласиз.

Раис янги сигирхонанинг нарёгида қурилаётган янги чўчқахонани кўрсатади. Илгари чўчқалар учун кичик-кичик хоначалардан иборат каталаклар қурилар эди. Мана бу ерда қурилаётган янги чўчқахона ишнинг асосий қисмини механизация ёрдами билан бажариш имкониятини беради. Энди чўчқабоқарлар кўп меҳнат талаб қиладиган юмушни қўл билан бажармайдилар. Электр қувватида ишлайдиган механизмлар чўчқалар учун овқат тайёрлашда фойдаланилганидек шу емни чўчқалар охирига ҳам механизация кучи билан олиб борилади. Биз 50 ёшлар чамасидаги чўчқабоқар Алексей Болдеско билан суҳбатлашиб қолдик. У гўштни кўпайтиришда даставвал чўчқани кўпайтириш зарурлиги ҳақида гапирди.

— Чўчқа шунақа ҳайвонки, у жуда тез кўпаяди ва жуда тез семиради. Лекин боқувини жойига қўйсанггина шунақа бўлади. Биз чўчқаларни арзон ем билан семиртириб боқиш йўлини топдик. Бу қанақа йўл? Илгари чўчқага кўпроқ арпа, сули уни сотиб олиб бериларди. Ҳозир ҳам шунақа ем берилади. Лекин биз сабзавот ва бошқа экинлар ҳамда ҳар хил чиқиндиларни бериб боқаётганимиз учун чўчқа гўштининг таннархи унча юқори бўлмаяпти.

Колхознинг товуқбоқарлари, сут соғувчилари, бузоқ боқарлари, сабзавотчилари билан гаплашганингизда ҳар бир киши оз меҳнат сарфлаб кўп унум олиш учун бошланган курашда қандай ишлаётганлигини ҳикоя қилиб беради. Чорвачиликда ва сабзавотчиликда механизациядан кенг фойдаланилаётганлиги эришилаётган муваффақиятларнинг асосий гаровидир.

Биз кечқурун, сигирлар соғилаётганда шу ишнинг боришини кузатдик. Бир бошидан иккинчи бошини кўз илғамайдиган сигирхонада сут соғувчилар жуда кам кўринади. Айрим колхозлардагидек бу ерда сигир қўл билан соғилмас экан. Катта эшикдан кираверишда 4 та сигир соғиш станоги ўрнатилган. Ҳар бир сигир шу ерга келтирилиб соғилади. Биз ферма мудиридан энг илғор сут соғувчи билан суҳбатлашмоқчи эканлигимизни билдирганимизда у «аттанг, ҳозир у Москвада-да» деди.

— Қишлоқ хўжалик виставкасига кетган эдими?

— Йўқ, уни район комсомол комитети фестивалга меҳмон қилиб юборган.

Ферма мудири ўртоқ Юсупов сут соғувчиларнинг исми, фамилияси ва қанчадан сут соққанлиги ёзилган дафтарчасини варақлаб, Суюмбека Гимадитдинованинг иш натижалари ҳақида сўзлаб берди.

— У бултур ҳар бир сигирдан 3000 литрдан сут соғиб олган эди. Бу йил ярим йил ичида ҳар бир сигирдан соғиб олган сути 2000 литрданга тўғри келади. Суюмбекани фестивалга юбораётганда у жуда хурсанд бўлиш билан бирга, бироз боргиси ҳам келмай турди. Негаки, у дугоналаридан қолиб кетишни истамас эди-да. Шунда дугоналар ҳазиллашиб, сен келгунча биз секинроқ ишлаб турамиз, дейишди. Уларга Суюмбека жавоб берди:

— Илгари қандай ишлаётган бўлсаларингиз ундан ҳам яхшироқ ишлайберинглар, мен ҳам фестивалдан қайтиб келгач бир ҳиссамас, икки ҳиссадан ишлаб етиб оламан...

Суюмбеканинг мусобақадошлари Жаҳон Акбарова, Зуҳра Сафаровалар чин кўнгилдан Суюмбекага: «фестивалга бориб ўйнаб-кулиб кел, биз сенинг учун ҳам астойдил ишлаймиз» деб айтдилар.

Колхоз сут-товар фермасида ҳам, чўчқахонасида ҳам ҳар бир киши зўр ғайрат билан ишлаётганлигини, колхоз бойлигини, демак халқ бойлигини купайтириш учун курашаётганлигини кўрдик. Колхознинг паррандачилик фермасига борганимизда ажойиб манзара намоён бўлди. 10 мингдан ортиқ товуқ ва жўжалар кенг бедазорда ёйилиб юрибди. Улар товуқ боқар Елена Артюхованинг товушини эшитишлари билан шу томон югуришиб қолди. Гўё товуқлардан иборат дарё оқиб келаётгандек эди, ҳаммаёқ оппоқ, товуқлар ва жўжалар чопганда уларнинг пасти-баланд бўлиши худди тўлқинни эслатарди.

Колхознинг поёнсиз экин майдонларида ҳам бўлдик. Сабзавотчилар бу йил помидорнинг янги сортини — Майкоп деган сортини кўчат қилиб ўтқазибдилар. Бир туп помидорни кўтариб кўрдик. Ҳосил шунчалик кўп эдики, гўё икки челак помидор шу ерга тўкилиб қўйилгандек. Колхознинг картошкаси, сабзи-пиёзи, қовун-тоғвузи шунчалик битибдики, 4-5 машина эртадан-кечгача қатнаб турган бўлса ҳам ташиб улгиролмаяпти.

Пойтахт биқинидаги бу колхоз чорвадорлари, сабзавотчилари шаҳар аҳолисига кўплаб чорвачилик ҳамда сабзавот маҳсулотларини мўл-кўл етказиб бериш ҳисси билан тўлиб тошганлар ва шу мақсадни амалга ошириш учун курашмоқдалар. Бойлик яратаётган азаматлар чиндан ҳам ана шулар!

С. МАҲКАМОВ,
У. ЖОНГИТОВ.

Зоотехника фани кўрсатмалари асосида

Пахтанинг тилини яхши биладиган уста деҳқон каби ҳар бир чорвадор ҳам ўз соҳасини беш қўлдай ўрганиб олган, ишнинг кўзини билиб қиладиган бўлиши керак.

Бу соҳада даставвал шуни айтиш керакки, баъзи чорвадорлар етарли миқдорда ем-хашак базасининг вужидга келтирилиши муваффақиятимизнинг гарови, деб ҳисоблайди. Ваҳоланки, ана шу фикр фақат бир томонлама тўғри. Нега деганда, мавжуд ем-хашакдан тўғри фойдаланилмаса, соғин сигирларга, бузоқларга, умуман молларга маълум белгиланган муддатларда, ўлчанган миқдорда озуқа берилмаса кутилгандек натижага эга бўлиш мумкин эмас.

Биз сут маҳсулотини кескин кўпайтириш мақсадида ҳар бир соғин сигирга бериладиган озиқ учун маълум рацион тузиб олганмиз. Шунга кўра ҳозирги пайтда ҳар бир сигирга суткасига 35 килограммдан кўк беда, 15-20 килограммдан барглн лавлаги, 20 килограммдан маккажўхори поясини сўтаси билан биргаликда кесиб молларга едирмоқдамиз.

Мана шу ўтган вақт орасида сигирларни икки марта — кечқурунги соғишдан сўнг соат 9 ларда, эрталабки соғишдан кейин эса соат 11 ларгача яйловга чиқарамиз. Бу, сигирнинг тоза ҳаво олиши, соғлом бўлиши учун зарур, бинобарин, зоотехника белгилаган вақтларда сигирларни яйловга чиқариб турилиши унинг сутини кўпайтиришга ҳам ёрдам беради.

Биз ҳозир сигирларни соғишда ҳам бирмунча янгиликларни қўлланмоқдамиз. Натижа ёмон бўлаётгани йўқ. Илгарилари соғиш аппарати ҳар бир сигир олдига кўчириб юриларди, натижада сут соғувчиларнинг қимматли вақтлари беҳуда кетарди, иккинчидан, сигирлар бир-бирларига яқин турганлиги сабабли соғиш вақтида халақит берарди, бир-биридан ҳадиксирайдиган сигир сутини тортиб қўярди.

Энди унақа эмас, алоҳида 4 та соғиш майдончаси қуриб олганмиз. Ҳар бир майдонда соғиш станоги бор. Сигирлар бу майдончага энди илгаригидек етаклаб келинмайди, балки сут бериш учун ўзи келаберади.

Сут соғувчиларимиз майдончада кунжара еб осойишта турган сигирларга қандай муомала қилишни яхши биладилар. Улар елинини уқалаб бўлгач елинга станок ўрнатадилар. Хўш, бунинг нима фойдаси бор, фойдаси шуки, елин уқаланганда сигирнинг охирги сутигача соғиб олинади ва сутнинг мойлилиги анча ошади.

Зоотехника фанининг кўрсатишича, соғиш вақтида сигирларга муомала қилиш, ҳар бир сигирнинг характерини яхши ўрганиб олиш катта аҳамиятга эга. Агар сигирларга яхши муомала қилинса, у

кўнгилдагидек ийиб, сутини охиригача беради, акс ҳолда эса сутини тортиб қўяди. Сут соғувчиларимизнинг ютуқларга эришишида ана шунга риоя қилишлари ҳам яхши натижа бераяпти.

Амалга оширилаётган шу каби қатор тадбирлар ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутни кўпайтириш имкониятини туғдирмоқда. Ўтган йилдагига нисбатан бу йил ҳар бир сигирдан бир кунда 3-4 литрдан ортиқ сут соғиб олинаётганлиги биз қўллаётган йўлнинг тўғри эканлигини кўрсатаяпти.

Колхозимиз чорвадорлари сут маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда соғин сигирларнинг наслини яхшилашга ҳам алоҳида эътибор бермоқдалар. Биз наслли соғин сигирлар сонини ўз подамиздан кўпайтириш учун курашмоқдамиз. Чорвадорларимиз шу йўл билан ўтган йилги 52 бош соғин сигирни бу йил 86 бошга етказдилар.

Чорвачилигимизни ривожлантириш мақсадида бузоқларни яхши сақлаш, ғунажинларни ўз вақтида қочириш ва улардан соғлом бузоқлар олиш йўли билан подамиз сонини йилдан-йилга кўпайтириш тадбирларини тинмай амалга ошираётирмиз.

И. ҲОШИМОВ,
колхоз зоотехниги.

Мусобақадошларимдан орқада қолмайман

Сут соғишни бундан 3 йил илгари бошлаган эдим. Ўша кезларда тажриба анча кам эди. Зуҳра Сафарова, Суюмбека Гимадитдинова каби уста сут соғувчи касбдошларим-

нинг ишига ҳавас билан қарар эдим. Улар менга иш тажрибаларини ўргатдилар. Ўз ишимга қунт билан қараганлигим, ҳаракатдан баракат деганларидек, ҳалол меҳнат қилганлигим, айниқса сигирларни парвариш қилишга эътиборни кучайтирганлигим сабабли 3-4 ой ичидаёқ касбдошларимга тенглашай деб қолдим.

Ўша йили ўзимга биркитилган 13 бош сигирнинг ҳар биридан 1850 литрдан, ўтган йили эса 14 сигирнинг ҳар биридан 2400 литрдан сут соғиб олишга эришдим.

Агар сигирни ўзинг парвариш қилсанг, ўзинг озиқлантириб, ўзинг суғорсанг — дуруст бўлар экан. Кўпчилик қатори мен ҳам ана шунга амал қилдим. Ҳар бир сигирнинг характери менга беш қўлдай маълум бўлиб қолди. Мана энди ўзимга ўрганган сигирлардан ҳар йилгидан ҳам кўпроқ сут соғиб олаяпман. «Марка» деган сигир ҳар куни 20 литрдан, «Немка» 25, «Прима» 22 литрдан сут беряпти.

Бу йил ўз зиммамга олган мажбуриятим юксак. 16 бош сигирнинг ҳар биридан 3050 литрдан сут соғиб олишга аҳд қилганман. 6 ой ичида 1746 литрдан сут соғиб олишга эришдим.

Биз Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги шарафига ўзаро мусобақани янада кучайтириб, бу аҳдимизнинг уддасидан чиқамиз.

Ж. АКБАРОВА,
сут соғувчи.

Ўз касбим билан фахрланаман

Умримнинг кўп қисми чўчқабоқарлик билан ўтган. Бу соҳада анчагина тажриба орттирдим. Ўз касбини севган, муҳаббат қўйган киши мақсадига эриша олади. Ҳамма гап ана шунда!

Колхоз правлениеси шунинг учун ҳам менга чўчқабоқарлик вазифасини ишониб топширди. Ўтган йили ҳаммаси бўлиб 22 та она чўчқамиз бор эди. Улардан мўлжаллагича чўчқа боласи олишга эришдик. Булардан 100 га яқини бўрдоқи қилиш мақсадида алоҳида боқила бошланди. Натижа ёмон бўлмади. Ўтган йили давлатга топширилган 200 центнер гўштнинг 150 центнерини чўчқа гўшти ташкил қилди.

Дастлабки қўлга киритилган ютуқларимиз бизни ҳалол меҳнатга янада илҳомлантириб юборди. Колхозимиз правлениеси гўшт етиштиришда муҳим резерв бўлган бу соҳага эътиборни кучайтирди.

Ҳозир фермамизда она чўчқалар сони 48 тага етказилди. Уларни боқиш ва кўнгилдагидек парвариш қилишда колхоз правлениеси бизга ҳамма зарур шароитни яратиб берди. Шунинг учун ҳам ҳар она чўчқадан 22 тадан бола олишга му-

ваффақ бўлдик. Чўчқаларнинг анчагина қисми бўрдоқи қилиб боқилди. Натижада шу кунгача давлатга ўтган йилгидан 130 центнер ортиқ — 280 центнер чўчқа гўшти топширдик. Ҳозир фермамизда гўштга топшириш учун 70 та бўрдоқи чўчқа бор. 2 ойдан кейин 187 та, 4 ойдан кейин эса 150 та чўчқа гўштга топшириш учун бўрдоки бўлади. Ана шундай қилиб биз йил охиригача давлатга 870 центнер гўшт топшириш имкониятига эга бўламиз.

Ҳали бу, катта мақсад йўлида қўйилган дастлабки қадамдир. Биз колхозимизда чўчқачиликни ривожлантириш ва ундан олинадиган гўштни кўпайтириш учун тинмай курашамиз. Қўлимизда бўлган 552 та чўчқани соғлом парвариш қилиш билан бирга, она чўчқалардан ҳар йили икки мартадан чўчқа боласи олиш учун зарур тадбирларни амалга оширамиз. Бу билан биз аҳолига кўплаб гўшт етказиб бериш ишига муносиб ҳисса қўшган бўламиз.

А. БОЛДЕСКО,
чўчқабоқар.

Парран дачилик комбинати яратамиз

Колхозимизда паррандачилик фермаси ташкил қилишга ўтган йили киришилган эди. Шу йили 5 мингга яқин жўжа сотиб олинди. Бироқ, бу соҳада ҳали етарли тажрибага эга бўлмаганлигимиз, жўжалар парваришига яхши эътибор берилмаганлиги сабабли кўнгилдагидек натижага эриша олмадик. Жўжаларнинг кўпи турли касалликларга учраб, нобуд бўлди.

Бу кўнгилсиз воқиа бизни паррандачилик фермаси ташкил қилишда ҳеч қандай иккилантирмади. Дуч келадиган қийинчиликлардан қўрқиб турмадик. Йўл қўйган камчиликларимиздан тўғри хулоса чиқариб олдик.

Йил бошида 10 минг товуққа мўлжалланган товуқхона қурилди. Янги ферма барча зарур шароитга мослаштирилди. 10 мингдан ортиқ жўжа сотиб олдик. Бу жўжалар меҳр билан яхши парвариш қилина бошланди. Жўжалар ўз вақтида овқатлантирилиб, назорат қилиб турилганлиги натижасида бу йил ҳеч қандай касалликка учрамади.

Ҳозир жўжаларимиз 2 ойлик бўлди. Биз энди жўжалар 3 ойлик бўлганида ҳар 10 товуққа биттадан хўроз ажратиб, қолган хўрозларни алоҳида боқишга қўймоқчимиз. Бу билан биз колхозимиз бўйича давлатга гўшт маҳсулоти топширишни янада кўпайтириш ишига муносиб ҳисса қўшган бўламиз.

Ишимизнинг ҳозирги [illegible] ёмон эмас. Ноябрь ойидан бошлаб барча товуқлардан тухум олиш учун тўла имкониятга эгамиз. Биз шубҳасиз ўз мақсадимизга эришамиз.

М. АРТЮХОВА,
товуқбоқар.

Колхоз чорва фермаларида. 1. Илғор сут соғувчи ўртоқ **М. Хайруллина** электр билан сут соғишни кузатмоқда. 2. Соғин сигирлар очиқ ҳавода яйратилмоқда. 3. Колхознинг гўштга топшириш учун бўрдоқи қилиб боқилаётган чўчқалари. 4. Товуқларга дон бериш пайти.

В. Салов фотоси.

Ёшлар ва студентларнинг VI Жаҳон фестивали

Дўстона учрашувлар, қизғин дискуссиялар

☆

Ёшлар ва студентлар VI Жаҳон фестивалининг ўн биринчи куни ҳамма беш қитъа йигитлари ва қизлари узоқ вақт эсдан чиқармайдиган бир қанча ажойиб воқиалар билан нишонланди.

7 августда ўнлаб мамлакатлардан келган қишлоқ ёшлари Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси территориясида учрашдилар. Африка мамлакатларининг ёшлари Халқаро учрашувлар клубида ўз қитъасига доир проблемаларни муҳокама қилдилар. Бадиий ҳаваскорлик коллективлари раҳбарларининг учрашуви бошланди.

* * *

Архитекторлар уйида ёш рассомларнинг ижодий суҳбати икки кун давом этди. Бу ерда жаҳондаги 15 мамлакатнинг вакилларидан 27 киши сўзга чиқди. Дискуссия қатнашчилари жуда хилма-хил фикрлар айтдилар, лекин бир масалада, яъни санъат ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаларини ҳал этиши лозим, ўтмишнинг меросини давом эттириши ва бойитиши, мумкин қадар кўпроқ кишига тушунарли бўлиши лозим, деган масалада деярлик ҳамма бир фикрга келди.

Герхардт Кетнер (Германия Демократик Республикаси) ёш совет рассомларига совға қилиб немис графиклари томонидан ижро этилган ва атом урушига қарши қаратилган гравюралар сериясини тақдим этди. Совет санъатшуноси Вадим Полевой бу совға учун қизғин ташаккур изҳор қилди ҳамда бу тортиқ ҳар иккала мамлакат рассомларининг дўстлиги янада мустаҳланишига гаров бўлади, деди.

Мексика делегати Рина Ласонинг ҳар бир мамлакатда «Атом даври» деган бадиий виставка ташкил қилиш тўғрисидаги таклифини ҳамма қизғин қувватлади. Бундай экспозиция ҳозир Мексикада ташкил қилинаётир. Марио Ороско-Ривера (Мексика) ўз мамлакатининг улуғ рассомларидан бири гравер Леопольд Мендеснинг табригини ўқиб берди. Москвадаги болалар бадиий мактабининг ўқувчилари дискуссия қатнашчиларига самимий табрик сўзлари билан мурожаат қилдилар. Мексикалик Артуро Гарсия Бустос тинчлик сўзлари билан, дўст бўлишга, ҳаётни куйлайдиган санъат асарлари яратишга даъват этиши билан рассомлар дискуссиясини тамомлади.

Медицинани ўрганувчи студентлар ва соғлиқни сақлаш соҳасида ишловчи ёшлар ҳозир бўлаётган халқаро учрашувда соғлиқни сақлашнинг энг муҳим проблемалари тўғрисида, медицина соҳасидаги тадқиқотларни кучайтириш зарурлиги тўғрисида ҳамда одамларнинг осойишталиги учун мустаҳкам тинчликнинг ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлиги ҳақида гапирмоқдалар. Бу учрашувга 50 дан ортиқ мамлакатдан келган делегатлар тўпланди. Улар Совет Иттифоқида энг катта бўлган Москва медицина институтининг аудиторияларидан бирида иш олиб бормоқдалар.

— Италияда соғлиқни сақлаш соҳасида ягона давлат системасининг йўқлиги, — дейди Марио Ченкамо, — халқимизнинг соғлигини сақлаш ишларини чинакам яхшилашга халақит бермоқда. Мен Италияда соғлиқни сақлаш ишлари СССР даги ва халқ демократияси мамлакатларидаги соғлиқни сақлаш ишларидан орқада қолмоқда, деб ҳисоблайман.

Ҳиндистон вакили Ансари ўз сўзида Ҳиндистон мустақил бўлиб қолганидан кейин соғлиқни сақлаш соҳасида эришилган муваффақиятларга тўхталиб ўтди.

Учрашув қатнашчилари француз Пьер Агашни қизғин қарсаклар билан кутиб оладилар. У тинчликни сақлаш керак, ҳозирги вақтда ер юзида одамларнинг соғлигини сақлашдан кўра одамларни қириш қуроллари ишлаб чиқаришга кўпроқ маблағ сарфланаётганлигини эсда тутиш керак, деди.

Делегат Некулаи Барландиану Руминияда соғлиқни сақлаш тадбирлари учун қилинаётган харажатлар муттасил кўпайтирилаётгани ҳақида гапирди.

Учрашув қатнашчилари Сурия, Болгария, Судан, Буюк Британия, Перу, Марокаш, Польша, Германия Демократик Республикаси ва бошқа мамлакатлар делегатларининг сўзини қизиқиб тингладилар. Учрашувда совет делегатлари ҳам сўзладилар. Улар совет соғлиқни сақлаш ишларининг ривожланиши тўғрисида, врач кадрлари тайёрлаш тўғрисида, медик студентларнинг турмуши ва ўқиши ҳақида гапириб бердилар.

7 августда хизматчи ёшларнинг учрашуви бошланди. Европа, Осиё ва Африка мамлакатларидаги контора, банк, магазин ва кафе ходимлари бўлган йигит ва қизлар тажриба алмашишга, меҳнат шароитини яхшилаш масалаларини муҳокама қилишга қарор қилдилар. Голландия вакили Лидия Ферверда бу мамлакатдаги хизматчи ёшларнинг аҳволи тўғрисида доклад қилди. Масалаларни муҳокама қилишда Швейцария вакили Коле, Чехословакия вакили Блехова, СССР вакили Кукина ва бошқалар қатнашдилар. СССР давлат муассасалари ходимлари касаба союзининг аъзоси, шахмат бўйича жаҳон чемпиони Василий Смислов чет эллардан келган ўз коллегаларини табриклади.

Москвадаги «Компрессор» заводи клубида Калинин райони ёшлари 7 августда Қора Африка халқларининг вакилларини кутиб олдилар. ВЛКСМ район комитетининг секретари Петр Терешченконинг табригига жавобан М. Карти Самуэль бундай деди:

— Фестивалга келиш учун бизга кўп қийинчиликларни бартараф қилишга тўғри келди. Биз сизларнинг кишиларингиз тинчлик учун курашаётганликларига қаноат ҳосил қилдик. Биз ўз ватанимизга қайтиб борганимизда буни ҳаммага айтамиз.

Гвианалик Мария Тореза Бургиньон ўз ўртоғининг гапини қувватлаб, бундай дейди:

— Ҳа, ҳа, биз бу ерда кўрганларимизнинг ҳаммасини ўз ватанимизда айтиб берамиз. Биз сизларнинг тинчликка, халқларнинг қардошлигига интилганингизни ўз қалбимиз билан сездик.

7 августда Ленинские Горидаги Халқаро студентлар клубида адабиёт тўғрисида катта ижодий суҳбат бўлди. Бу ерда ёзувчи Илья Эренбург фестивалда қатнашувчи Англия, Франция, Норвегия, Ироқ, Латин Америкаси, СССР, Цейлон ва бошқа мамлакатларнинг ёшлари билан учрашди. Совет ёзувчиси чет эл ёшларига мамлакатимизда маданиятнинг ривожланиши тўғрисида, бизнинг мамлакатимизда китоб ҳар бир совет кишисининг эҳтиёжи бўлиб қолганлиги ҳақида сўзлаб берди. У, маданиятнинг умум инсоний бойликларини сақлаш учун кураш олиб бориш зарурлиги тўғрисида, маҳкам ҳамкорлик қилиш асосий вазифа эканлиги ҳақида гапирди.

БАДИИЙ КОНКУРСЛАРДА

Музика асарлари конкурсининг якунлари тўпланди. Жюри тўртта олтин медални симфоник асарларнинг қуйидаги ёш авторларига: оркестр жўр қилган ҳолда скрипка концерти учун Андрей Эшпайга (СССР), Гроссо концерти учун Эйно Тамберггa (СССР), оркестр ва фортепиано учун ёзилган сюита учун Микис Теодоракисга (Греция) ҳамда «Гномлар ва етим Марися ҳақида симфоник эртак» учун Станислав Скровачевскийга (Польша) берди. Камера асарлар жанрида олтин медални қилли квартет ёзган Константин Орбелян (СССР) олди. Венгриялик Шандор Соколаи ва Корея Халқ-Демократик Республикасидан келган Син До Сон концерт асарлари жанрида энг юксак баҳо олдилар.

Энг оммабоп жанрда — ашула, романс ва хорларда олтита олтин медаль берилди. Бу медалларни чехословакиялик композитор Петр Эбен қадимий халқ текстларига ёзилган муҳаббат қўшиқлари учун, хитойлик композитор Мау Цзи-цзень

☆

«Узоқ жойдан келган меҳмонлар, тўхтанг!» деган асари учун, В. Соловьев-Седой (СССР) «Москва атрофидаги кечалар» деган ашула учун (сўзлари Матусовскийники) олдилар. Руминиялик композитор Илянд Маринеску Нина Касьян сўзларига ёзилган «Жарангла, қўшиқ» ашуласи учун, Вано Мураделн «Дўстлик ҳар нарсадан азиз» деган қўшиғи учун (сўзлари Э. Иодковскийники) ҳамда Анатолий Новиков (СССР) «Келинг, дўст бўлайлик» қўшиғи учун (сўзлари шоир В. Гурьянники) олтин медаль олдилар.

Пантомима бадиий конкурси бўйича жюри тўртта олтин медаль, тўртта кумуш медаль ва битта бронза медаль берди. Олтин медалларни Э. Лихтенбаум (Исроил), «Нефрит билагузук» пантомимаси (Хитой), «Шинель» пантомимаси (Польша) ва «Метро» пантомимаси (Франция) ижрочилари олдилар.

* * *

7 августда кўп концертлар бўлди. Аргентина, Болгария, Германия Демократик Республикаси, Ҳиндистон, Колумбия, Хитой, Мўғулистон Халқ Республикаси, Сурия, СССР делегациялари тантанали миллий программаларини кўрсатдилар. Санъат ходимлари марказий уйида Карло Гольдони туғилган куннинг 250 йиллигига бағишланган кеча бўлди. Кечқурун Ленинские Горида студентларнинг ғоят катта бал-маскаради бошланди.

* * *

III ХАЛҚАРО СПОРТ УЙИНЛАРИ

Евгений Минаевнинг жаҳон рекорди. Совет спортчиларининг олтин медаллари

Москва стадионларида дўстлик спорт кураши давом этмоқда. 7 августда паст-баландлик жойда 4000 метр масофага ўтказилган кросс билан спорт ўйинлари программасига кирган ҳозирги замон пятиборьеси мусобақалари тугади. Беш кунлик мусобақа натижасида дастлабки уч ўринни совет спортчилари эгалладилар. 4866 очкога эга бўлган Татаринов олтин медаль ва ёшларнинг III Халқаро дўстлик спорт ўйинлари чемпиони номини олди. 4708 очкога эга бўлиб иккинчи ўринга чиққан Пахомов кумуш медаль олди. 4543 очкога эга бўлган Новиков учинчи ўринга чиқди.

Ўша куни ярим енгил вазндаги штангачиларнинг оғир атлетика мусобақалари тугади. Мусобақада 10 мамлакатнинг 14 спортчиси қатнашди. Совет спортчиси Евгений Минаев катта муваффақият қозонди. Классик троеборьеси суммасини 355 килограммга етказиб (115, 100, 140 килограммдан) янги жаҳон рекорди қўйди. АҚШ спортчиси И. Бергернинг илгариги жаҳон рекордидан 2,5 килограмм ўзиб кетилди. Зелинский (Польша) 345 килограмм натижа кўрсатиб, иккинчи ўринга чиқди.

Москва давлат университетининг спорт манежида эркин кураш мусобақалари давом этди. Тамошабинлар япон спортчилари — дадил, жўшқин, моҳир полвонлар қатнашган учрашувларни зўр қизиқиш билан кузатиб бордилар. Бугун Канэко Ютака (Япония) Хаузер (Швейцария) билан учрашди. Япон спортчиси енгиб чиқди. Ярим оғир вазндаги совет полвони Абдул французлик Жакелни ютиб чиқди. Совет полвони Мчедлишвили Сува Капудзога (Япония) ютқазиб, биринчи мағлубиятга учради.

Шпага бўйича шахсий биринчилик учун ярим финал мусобақалари тугади. Ридз (Польша), Мюлле (Франция), Сабри (Миср), Черников (СССР) ва бошқалар финалга чиқдилар.

Ленин номидаги стадионнинг спорт саройида гимнастика бўйича хотин-қизларнинг мусобақалари бўлаётир. Программада — ҳода устида ва ҳар хил баландликдаги брусларда эркин ҳаракатлар, суяниб сакраш ва эркин ҳаракатлар бор.

7 август. (ТАСС).

МОСКВА. Жаҳон ёшларининг спорт бўйича III Халқаро учрашуви. В. И. Ленин номидаги Марказий стадионнинг сузиш бассейнида сувга сакраш мусобақаси. **Суратда:** вишкадан сувга сакраш бўйича мусобақа ғолиблари (чапдан ўнгга): мексикалик **Хуан Ботелла** иккинчи ўринни, **Михаил Чачба** (СССР) биринчи ўринни, **Геннадий Галкин** (СССР) учинчи ўринни эгаллади.
Н. Науменков фотоси (ТАСС фотохроникаси).

МОСКВА. Ешлар ва студентлар нинг VI Жаҳон фестивалида Ўзбекистон ССР делегатлари Миср, Непал, Эфиопия ва Ғарбий Африка мамлакатлари делегациялари билан учрашди. **Суратларда:** 1. Қоҳирали студент **Муҳаммад Аҳмад Зокир** ўзбек дўстларига Миср ёшлари ҳаётини сўзлаб бермоқда. 2. Непал халқ маорифи инспектори **Аида Саард** (ўртада) ва тошкентлик **Софа Маматова** (ўнгда) бир-бирига адресларини ёзиб бермоқдалар. 3. Ўзбекистон ССР делегатлари меҳмонлар билан ўйинга тушмоқдалар.
Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Азиз совет дўстларимиз, хуш келибсиз!

Немис демократик матбуоти Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегациясининг визитини табрикламоқда

БЕРЛИН, 7 август. (ТАСС). Бугун Берлиндаги барча демократик газеталар совет партия-ҳукумат делегациясининг Германия Демократик Республикасига қилган визитига бағишланган материалларни кўзга кўринарли ўринларда босиб чиқардилар.

«Нейес Дейчланд», «Берлинер цейтунт», «Националь-цейтунг» газеталари ва бошқа газеталар биринчи саҳифада Н. С. Хрушчев, А. И. Микоян ўртоқларнинг ва делегациясидаги бошқа аъзоларнинг портретларини, шунингдек Н. С. Хрушчев билан А. И. Микояннинг таржимоий ҳолларини босиб чиқардилар.

Германия Демокатик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси И. Кенигнинг «Совет Иттифоқи билан мустаҳкам дўстлик ва маҳкам ҳамкорлик абадий давом этсин» сарлавҳали мақоласи босилди. Мақолада бундай дейилади: ГДР меҳнаткашлари ўзларининг азиз ва қадрдон меҳмонларини чин кўнгилдан табриклайдилар. ГДР меҳнаткашлари улар орқали улуғ совет халқини, унинг шонли Коммунистик партиясини табриклайдилар.

Мақолада таъкидлаб айтилишича, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун, турли социал системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши учун, халқаро кескинликни юмшатиш учун ва барча давлатлар ҳамда халқлар ўртасида дўстлик ва ишончни мустаҳкамлаш учун кураш Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси ташқи сиёсатининг мустаҳкам негизидир.

Совет партия — ҳукумат делегациясининг Германия Демократик Республикасига келиши, деб уқтириб ўтади И. Кениг, социалистик лагернинг бирлиги, жипслиги ва мустаҳкамлигини исбот этувчи янги далилдир. Мақола шу сўзлар билан тамом бўлади: Яшасин герман-совет дўстлиги ва халқларимизнинг мустаҳкам жанговар ҳамкорлиги! Азиз совет дўстларимиз, Германия Демократик Республикасига хуш келибсиз!

«Нейес Дейчланд», «Трибюне» газеталари ва бошқа бир қанча газеталар совет партия-ҳукумат делегациясининг ГДР га қилган визити шарафига республикадаги халқ корхоналари ишчиларининг ўз зиммаларига янги меҳнат мажбуриятларини олаётганликларини билдирадилар.

ЯДРО ҚУРОЛИНИ ТАҚИҚЛАШ ЮЗАСИДАН ЎТКАЗИЛАДИГАН ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯГА ДОИР

ТОКИО, 7 август. (ТАСС). Ядро қуролини тақиқлаш юзасидан ўтказиладиган халқаро конференциянинг бугун бу ерда иккинчи тайёргарлик мажлиси бўлди. Мажлисда делегатлар конференциянинг кун тартиби ва вазифаларига тааллуқли масалалар юзасидан ўз фикрларини баён қилдилар.

Бугун 12 мамлакатнинг, шу жумладан Цейлон, Хитой, Ҳиндистон, Миср, Англия ва АҚШнинг вакиллари, шунингдек Жаҳон касаба союзлар федерацияси, Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси, Жаҳон демократик ёшлар федерацияси ва бошқа халқаро ташкилотларнинг вакиллари сўзладилар. Мажлисда Япониянинг машҳур физик олими, Нобель мукофоти лауреати Хидеки Юкаванинг мактуби ҳам ўқиб эшиттирилди. Бу олим бетоблиги сабабли мажлисда қатнаша олмаган.

Мактубда бундай дейилади: ядро қуролини тақиқлаш бутун япон халқининг кўпдан буён изҳор қилиб келаётган қатъий истагидир. Япон халқи бундан 12 йил муқаддам мудҳиш кулфатни бошидан кечирган эди. Биз инсониятнинг ана шундай мудҳиш кулфатга яна дучор бўлишини истамаймиз.

Юкава ўз мактубида турли мамлакатлар инсониятни қутқазиш ва гуллаб-яшнатишдан иборат буюк мақсадни кўзда тутиб, ўз ўрталаридаги ҳар қандай ихтилофларга хотима беришлари ва биргаликда ҳаракат қилиб, ядро қуролини тақиқлашга эришишлари зарур эканлигини таъкидлаб, ҳозирги халқаро конференция ана шу олижаноб мақсадга эришиш йўлида муваффақиятли хизмат қилади, деб ишонади.

Танаффусдан кейин Осиё ва Тинч океан ҳавзасидаги мамлакатлар ҳамда Европа мамлакатлари делегатларининг регионал мажлислари бўлди. Бу мажлисларда мазкур районларда ядро қуролини тақиқлаш ҳаракатини кучайтириш йўллари ва имкониятлари тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди.

ПРЕЗИДЕНТ ЭЙЗЕНХАУЭР МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ЎТКАЗДИ

ВАШИНГТОН, 7 август. (ТАСС). Бугун АҚШ президенти Эйзенхауэр ҳузурида навбатдаги матбуот конференцияси бўлди. Даллес кеча ўтказган матбуот конференциясида қилгани каби Эйзенхауэр ҳам бу матбуот конференциясида Лондон музокараларида Даллес томонидан илгари сурилган америка таклифларини мақтади. Президент Америка таклифлари қабул қилиниши натижасида Ғарб билан Шарқ ўртасида ўзаро ишонч вужудга келтирилганидан кейин қуролсизланиш қадамбақадам, деярлик автоматик равишда амалга оширила бошлайди, деган фикрни изҳор қилди.

Президент Эйзенхауэр Ғарб билан Шарқ ўртасида ўзаро ишонч вужудга келтириш соҳасида лоақал бир мунча силжиш рўй бермаганида қуролсизланиш умуман мумкин эмаслиги тўғрисида гапириб, ўзаро ишонч туғдириш тамомила Совет Иттифоқигагина боғлиқдир, деб даъво қилишга уринди.

Президент Эйзенхауэр хавфсизликни ўзаро таъминлаш программаси деб аталган порграмма учун маблағ ажратишни яна ҳимоя қилди.

Марказий Явада ўтказилган сайловларнинг натижалари тўғрисида дастлабки маълумотлар

ЖАКАРТА, 7 август. (ТАСС). Марказий Явада маҳаллий ҳокимият органларига ўтказилган сайловларнинг натижалари тўғрисида дастлабки маълумотлар Индонезия матбуотида эълон қилинди. Индонезиянинг аҳолиси зич бўлган бу районида Коммунистик партия катта ғалаба қозонди. Район ва муниципал кенгашларга сайловда Компартия 2.865.379 овоз, вилоят кенгашига сайловда 2.525.401 овоз олди; Миллий партия район ва муниципал кенгашларга сайловда 2.564.185 овоз, вилоят кенгашига сайловда 1.824.197 овоз олди; Нахдатул Уламо партияси район ва муниципал кенгашларга сайловда 1.803.839 овоз ва вилоят кенгашига сайловда 1.408.539 овоз олди. Машуми партияси йирик партиялар рўйхатида энг кейинги ўринни олди. Бу партия район ва муниципал кенгашларга сайловда 732.101 овоз ва вилоят кенгашига сайловда 621.245 овоз олди.

Жон Глаб Уммонга келди

ҚОҲИРА, 7 август. (ТАСС). «Алаҳром» газетасининг билдиришича, Иорданиядаги араб легионининг собиқ қўмондони, ўтмишда Иорданиядаги ватанпарвар кучлар томонидан мамлакатдан ҳайдаб чиқарилган инглиз генерали Жон Глаб эндиликда Уммон имоматига қарши агрессияда қатнашаётган инглиз қўшинларига бошчилик қилмоқда.

Уммондаги аҳвол

БАЙРУТ, 7 август. (ТАСС). Матбуотнинг хабар беришича, Уммоннинг кўзғолон кўтарган қабилалари Маскат султони қўшинларига қарши шиддатли курашни давом эттирмоқдалар. Уммон территориясига кирган Англиянинг қуруқликдаги қўшинларининг қисмлари кеча кўзғолончиларга қарши хужумга ўтиш учун бошланғич позицияларни ишғол қилдилар, Англия авиацияси эса қўзғолончи қабилалар ишғол қилган портлар ва аҳоли яшайдиган жойларни бомбардимон қилишда давом этди. Матбуотнинг хабарларига кўра, инглизлар денгиз соҳилини блокада қилишни кучайтириш чораларини кўрмоқдалар.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 9/VIII да **Жазоир, менинг ватаним.**, 10/VIII да **Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/VIII да **Фра Дьяволо**, 10/VIII да **Катта концерт.**

КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли (қишки) — кундуз соат 2 гача ва кеч 10 да **Фан-фан Тюльпан**, кундуз соат 4-дан кеч 8 гача **Сиҳрли қилич.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Тик босқичлар.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Тик босқичлар**, кеч соат 10 да **Маскарад.**

«ХИВА» — **Тик босқичлар.**

«САЛЮТ» — **Ворис.**

«УДАРНИК» — кеч соат 9 да **Тик босқичлар**, кеч 10-45 минутда **Клошмерлда жанжал.**

Ташунивермагнинг
2-МОДАЛАР АТЕЛЬЕСИ ДИРЕКЦИЯСИ
«Правда Востока» кўчаси, 20-уйдан
Шота Руставели кўчаси, 52-уйга
КЎЧДИ
(9 ва 11-трамвай, 3-автобус, 2-троллейбуснинг «Соцгородок» остановкаси).

Спорт хабарлари

★ **Оҳангарон** шаҳридаги «Шахтёр» кўнгилли спорт жамиятининг спорт майдончаларида 6 кун давомида республика биринчилиги учун волейбол мусобақаси ўтказилди. 12 та эрлар командаси орасида Тошкент Округ офицерлар уйи волейболчилари биринчиликни олдилар. Хотин-қизлар командалари орасида эса «Буревестник» кўнгилли спорт жамияти командаси республика чемпиони номини олишга муваффақ бўлди.

★ **Тошкентда** стендга отиш бўйича шахсий ва команда республика биринчилиги учун ўтказилаётган мусобақа тамом бўлди. Командалар орасида Тошкент область овчилар жамиятининг отувчилари биринчиликни олдилар. Жамият аъзоларидан Макеев, Антонов, Федоров, Хатунцев, Шаипов ўртоқлар 520 имкониятдан 387 очко тўпладилар. Шахсий биринчилик учун курашувчилар орасида эса юмолоқ стендга отишда 50 имкониятдан 41 очкога эга бўлган Н. Струшченко (Тошкент Округ офицерлар уйи) биринчиликни олди.

★ **Янгийўл**даги Қорақамич кўлида эшкакчилик бўйича республика биринчилиги учун ўтказилган мусобақада Мўйноқ ва Тошкент шаҳарларидан 67 киши иштирок этди. 3 кун давом этган қизғин курашдан сўнг командалар орасида Тошкент «Буревестник» жамиятининг спортчилари 50 очко тўплаб, биринчиликни олдилар. Мўйноқ шаҳри спортчилари эса 28 очкога эга бўлиб, иккинчи ўринни эгалладилар.

★ **Тошкент**даги «Буревестник» спорт жамиятининг сув станциясида шахсий ва команда республика биринчилиги учун сузиш бўйича ўтказилган мусобақа тўрт кун давом этди. Командалар орасида Тошкентнинг биринчи командаси спортчилари ғалаба қозондилар. Улар қизғин кураш натижасида 19.416 очко тўпладилар. Тошкентлик спортчи Р. Грибкова бу мусобақада катта муваффақият қозонди. У 100 метрга эркин стилда сузиб, республика бўйича рекорд қўйди. Грибкова бу масофани биринчи разряд нормасидан юқори бўлган вақтда, яъни 1 минуту 11,4 секундда сузиб ўтди. Бундан ташқари, мусобақа давомида 8 киши биринчи разряд, 50 дан ортиқ спортчи иккинчи ва учинчи разряд нормативларини бажарди.

Ю. НИКИТИН, А. БРОНШТЕЙН.

Энг кучли курашчилар мусобақаси

Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида классик ва эркин кураш бўйича Тошкент шаҳар шахсий биринчилиги учун ўтказилган мусобақа тамом бўлди. Мусобақада кучли курашчилардан 50 киши иштирок этди. Улар орасида спорт мастерлари ва биринчи разрядли курашчилар бор эди. 3 кун давом этган жиддий курашдан сўнг қуйидаги спортчилар 1957 йил Тошкент шаҳри чемпиони номини олишга муваффақ бўлдилар: классик кураш бўйича — Н. Евсеев («Буревестни»), И. Ғозихонов («Спартак»), Р. Саидов ва Р. Аблаев («Динамо»), Ф. Федоров («Локомотив»), В. Егоров (ОДО), Г. Крапивин («Динамо»). Эркин кураш бўйича А. Иноятхўжаев ва Н. Қудратов («Спартак»), Г. Тюкалов («Локомотив»), А. Пруд ва К. Аблаев («Динамо»), Л. Медведев («Спартак») ва В. Шилов («Локомотив»).

Янги чемпионлар биринчи даражали диплом ва қимматбаҳо мукофотлар билан тақдирландилар.

А. ЛИБУС,
мусобақанинг бош секретари.

Редактор ўринбосари М. ҚОРИЕВ.

Сталин номли Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинатининг
ФЗУ мактаби
7,10-синф ҳажмида маълумоти бўлган кишилардан қуйидаги ўзбек ва рус группаларига 1 сентябргача
ЎҚУВЧИЛАР
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
1. Тўқувчилик мастер ёрдамчилари группасига. Ўқиш муддати 2 йил.
2. Тўқувчи, йигирувчи, ровничница, крутильщица группаларига. Ўқиш муддати 1 йилу 2 ой.
Ўқувчилар стипендия, овқат ва кийим билан таъминланади.
Қабул шартлари умумий тартибда.
Адрес: Тошкент шаҳар, Фрунзе район, Академическая кўча, 5-уй (9 ва 11-трамвайнинг «Богдан» Хмельницкий» остановкаси).

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими — 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 03895. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1863.